

“Kaikkihan tääl pystyy”

Maahanmuuttajien osallistuminen taloyhteisön toimintaan
Ässäkodissa

Toimintaterapian
koulutusohjelma,
Toimintaterapeutti
Opinnäytetyö
11.11.2010

Olli Antikainen
Sanna Viljamaa
Anne Viuhkonen

Koulutusohjelma	Suuntautumisvaihtoehto	
Toimintaterapian koulutusohjelma	Toimintaterapeutti	
Tekijät		
Olli Antikainen, Sanna Viljamaa ja Anne Viuhkonen		
Työn nimi		
”Kaikkihan tääl pystyy” – Maahanmuuttajien osallistuminen taloyhteisön toimintaan Ässäkodissa		
Työn laji	Aika	Sivumäärä
Opinnäytetyö	Syksy 2010	37 sivua +6 liitettä
TIIVISTELMÄ		
<p>Opinnäytetyömme yhteistyökumppanina toimi S-Asunnot Oy, joka on Suomen Setlementtiliiton, Setlementtinuorten liiton ja Kalliolan setlementin omistama yritys. S-Asunnot Oy:n tarjoamia vuokra-asuntoja kutsutaan Ässäkodeiksi. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tarkastella maahanmuuttajien asuinympäristöä ja heidän osallistumistaan taloyhteisön toimintaan Ässäkodissa. Työmme pyrkimyksenä oli selvittää kuinka Ässäkoti ja sen ympäristö mahdollistavat maahanmuuttaja-asukkaan osallistumisen taloyhteisön toimintaan, mitkä ovat osallistumista edesauttavat ja estävät tekijät, sekä millaista toimintaa Ässäkodissa kaivataan.</p> <p>Opinnäytetyömme tutkimuksellinen osuus noudattaa laadullisen tapaustutkimuksen periaatteita. Aineiston keräsimme puolistrukturoidun teemahaastattelun avulla viideltä Ässäkodin maahanmuuttaja-asukkaalta. Aineistoa analysoimme teoriaohjaavan sisällönanalyysimallin mukaan, jossa teoriapohjana toimi Inhimillisen toiminnan malli. Inhimillisen toiminnan mallista valitsimme työmme kannalta oleellisimmat osa-alueet: tahto, tottumus, ympäristö ja osallistuminen. Nämä osa-alueet olivat käytössä sekä haastattelurungossa että aineiston analyysissä.</p> <p>Kaikki haastateltavat pitivät Ässäkotia edellistä parempana asuinympäristönä. He kertoivat Ässäkodin olevan rauhallinen, turvallinen ja lapsiystävällinen sekä lähellä palveluja, luontoa ja hyvien liikenneyhteyksien varrella. Haastateltavat kokivat, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa talon asioihin ja heidän mielipiteensä huomioidaan.</p> <p>Johtopäätöksinä voidaan todeta, että maahanmuuttaja-asukkaan osallistumista taloyhteisön toimintaan Ässäkodissa edesauttoi asukkaiden huolellinen valinta sekä talon emännän toiminta. Ässäkodin ympäristö tukee maahanmuuttaja-asukkaiden osallistumista tarjoamalla toimintaa sekä yhteisiä tiloja heidän käyttöönsä. Osallistumista edesauttavina tekijöinä haastateltavat kokivat hyvän tiedonkulun, talon hyvän, turvallisen ja ystävällisen ilmapiirin sekä talon emännän toiminnan. Osallistumista estäviksi tekijöiksi koettiin kielelliset ongelmat sekä tilojen rajallinen käytettävyys. Osa haastateltavista kaipasi kulttuuri- ja perhepainotteista toimintaa, mutta toimintaa enemmän he kaipasivat omaa pihaa ja leikkipuistoa.</p>		
Avainsanat		
maahanmuuttaja, osallistuminen, ympäristö, taloyhteisö, inhimillisen toiminnan malli		

Degree Programme in Occupational Therapy		Degree Bachelor of Health Care
Author/Authors Olli Antikainen, Sanna Viljamaa and Anne Viuhkonen		
Title "Everyone Here Is Able" - About Immigrants' Participation in Common Activities in Ässäkotit		
Type of Work Final Project	Date Autumn 2010	Pages 37 + 6 appendices
<p>ABSTRACT</p> <p>This study was done in co-operation with S-Housing Ltd which is a company owned by the Finnish Federation of Settlements, the Finnish Federation of Settlement Youth Associations and the Kalliola Settlement. Rented apartments which are offered by S-Housing Ltd are called Ässäkotit. The purpose of our study was to examine the living environment of immigrants and how they participate in common activities in Ässäkotit. Our aim was to clarify how Ässäkotit and its environment enable immigrant residents' participation in common activities of household, what are the supporting and preventing factors and what kind of activities they need in Ässäkotit.</p> <p>Our study follows the principles of qualitative research. We collected data from five immigrant residents of Ässäkotit using half structured theme interview. We used deductive analysis to analyze the data collected from the interview. As the basis for our analysis we used The Model of Human Occupation (MOHO). From the MOHO, we chose only essential components to our study: volition, habituation, environment and participation. These components were used both in the framework of the interview and the analysis.</p> <p>All interviewees felt that Ässäkotit was a better living environment than their previous one. They also felt that Ässäkotit is peaceful, safe and child friendly as well as close to services, nature and good transport links. The interviewees also felt that they had a chance to influence on issues regarding the house and their opinions were taken into consideration.</p> <p>On the basis of the results, a conclusion can be made that the careful resident selection and the activity of a local worker with an education and knowledge in social services supported immigrant residents' participation in common activities in Ässäkotit. Environment of Ässäkotit supports immigrant residents' participation by offering activities and common rooms for their use. The interviewees experienced that a good flow of information, the activity of a local worker with an education and knowledge in social services and a good, safe and friendly atmosphere of the house were the supporting aspects for participation. The preventing aspects of participation were linguistic problems and a limited availability of common rooms. Some of the interviewees wished for cultural and family focused activities, but more than activities they hoped to have an own yard and a playground.</p>		
Keywords immigrant, participation, environment, house community, The Model of Human Occupation		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN YHTEISTYÖKUMPPANI JA LÄHTÖKOHDAT	3
2.1	Yhteistyökumppani	3
2.1.1	Suomen Setlementtiliitto	3
2.1.2	S-Asunnot Oy	4
2.2	Aiemmat tutkimukset	5
2.3	Maahanmuuttaja	7
2.4	Yhteisöllisyys	8
3	INHIMILLISEN TOIMINNAN MALLI	9
3.1	Tahto	10
3.2	Tottumus	11
3.3	Ympäristö	12
3.4	Toiminnallinen osallistuminen	13
4	OPINNÄYTETYÖN TEHTÄVÄ JA TARKOITUS	13
4.1	Laadullinen tutkimus	13
4.2	Tutkimuskysymykset	14
4.3	Haastateltavat	14
4.4	Haastattelu	15
4.5	Aineiston analysointi	18
4.6	Eettiset näkökulmat ja luotettavuus	19
5	TULOKSET	21
5.1	Haastateltavien oma tahto	22
5.2	Roolit ja rutiinit	23
5.3	Ässäkoti ja sen ympäristö	24
5.4	Taloyhteisön toimintaan osallistuminen	25
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	26
6.1	Osallistumista mahdollistavat tekijät	26
6.2	Osallistumista edesauttavia ja estäviä tekijöitä	27
6.3	Haastateltavien toiveet	28
6.4	Kehittämisehdotuksia	29
7	POHDINTA	30
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Maahanmuuttajat ovat kasvava ryhmä yhteiskunnassamme ja myös toimintaterapeuttien asiakkaana. Maahanmuuttaja sanalla tarkoitetaan henkilöä, joka on ulkomailta toiseen maahan pysyvässä asumistarkoituksessa muuttanut henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen. Se on yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita ryhmiä, kuten pakolaisia, turvapaikanhakijoita, siirtolaisia ja paluumuuttajia. (Ahaa! Avaimia monikulttuuriseen kohtaamiseen 2010.) Maahanmuuttovirasto on tehnyt tilaston, jossa selviää Suomessa asuvien ulkomaalaisten määrä vuosina 2005 - 2009. Vuonna 2005 Suomessa asui 113 925 ulkomaalaista, kun vuonna 2009 vastaava luku oli 155 660. (Maahanmuuttovirasto n.d.)

Viime aikoina on sanomalehdissä ollut paljon puhetta maahanmuuttajista, ja asumiseen liittyvät kysymykset ovat olleet ajankohtaisia. Pajari ja Haikarainen (2008) julkaisivat artikkelin Helsingin Sanomissa, jonka mukaan Suomessa olevista maahanmuuttajista liki puolet asuu pääkaupunkiseudulla sellaisilla alueilla, joissa on vuokra-asuntoja tarjolla. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi Espoossa radanvarren asuinalueet sekä Helsingin ja Vantaan itä- ja koillisosat. Syyt pääkaupunkiseudulle muuttoon ovat usein työ ja yhteisöllisyyden tarve. Toivonen (2010) kirjoitti Helsingin Sanomissa Suvelan vuokratilasta, jonka 23 asunnosta yhdeksän oli maahanmuuttajien asuttamia. Artikkelissä käsiteltiin talon ympäristöä, asukkaita, talossa esiintyviä ongelmia ja asukkaiden kohtaamista. Vähäsarja (2010) käsittelee artikkelissaan ”Isällä ei ole vuokratilaa” somalien asumisen ahtautta sekä suomalaista asumiskulttuuria. Suomessa elämä käperryttää enemmän asunnon sisälle, kun taas Somaliassa koti laajenee seinien ulkopuolelle. Kouros (2010) kirjoitti Helsingin Sanomien mielipidepalstalla, että maahanmuuttajista puhutaan, ja heitä koskevia päätöksiä tehdään ikään kuin asia ei heille kuuluisi.

Opinnäytetyössämme pyrimme tuomaan esille maahanmuuttajien oman äänen haastattelujen kautta. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tarkastella maahanmuuttajien asuinympäristöä ja osallistumista taloyhteisön toimintaan Ässäkodissa. Pyrimme selvittämään millä tavoin Ässäkoti ja sen ympäristö mahdollistavat maahanmuuttaja-asukkaan osallistumisen taloyhteisön toimintaan, mitkä ovat osallistumista estävät ja edesauttavat syyt ja millaista toimintaa kaivataan. Taloyhteisön toiminnalla tarkoitamme niitä toimintoja, joita talon asukkaat yhdessä järjestävät ja toteuttavat sekä niitä toimintoja, joita

talon asukas kykenee toteuttamaan talon yhteisissä tiloissa ilman muiden asukkaiden läsnäoloa.

Toteutimme opinnäytetyömme yhteistyössä S-Asunnot Oy:n kanssa, jonka vuokratoteja kutsutaan Ässäkodeiksi. S-Asunnot Oy on Suomen Setlementtiliiton, Setlementtinuorten liiton sekä Kalliolan setlementin omistama ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARA:n hyväksymä yleishyödyllinen asunnontuottaja (S-Asunnot Oy 2008). Haastattelimme viittä Ässäkodin asukasta, jotka kaikki asuvat samassa taloyhteisössä, ja joilla kaikilla on hieman erilainen historia sekä elämäntilanne. Maahanmuuttajia haastatteleamalla pyrimme saamaan vastauksia opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiin, sekä tuomaan esille mahdollisia kehittämisideoita. Aineistonkeruumenetelmämme käytimme puolistrukturoitua teemahaastattelua ja haastattelun kysymykset pohjasimme inhimillisen toiminnan malliin (Model of Human Occupation), joka toimi työmme teoreettisena viitekehysenä. Opinnäytetyön kannalta viitekehyksen oleelliset osa-alueet olivat tahto, tottumus, ympäristö ja osallistuminen.

Maahanmuuttajiin liittyviä opinnäytetöitä ei löytynyt toimintaterapian alalta kuin muutamia. Joutsivuon (2005) mukaan toimintaterapian saralla on kuitenkin huomioitu maahanmuuton ja väestörakenteen muutos. Monikulttuurisuuden mukana tulevat haasteet vaativat toimintaterapeuteilta uudenlaisia lähestymistapoja, erilaisten toimintatapojen ymmärrystä sekä asiakaslähtöistä arkielämän asiantuntijuutta. (Joutsivuo 2005:202). Opinnäytetyömme aihe jäsenyi yhteistyössä yhteistyökumppanimme kanssa. Yhteistyökumppanimme oli kiinnostunut siitä, miten Ässäkodit mahdollistavat maahanmuuttajien osallistumisen taloyhteisön toimintaan, miten maahanmuuttajat kokevat yhteisöllisyyden Ässäkodissa ja miten S-Asunnot Oy on onnistunut toimintaperiaatteissaan.

Opinnäytetyömme etenee siten, että luvussa kaksi esittelemme tarkemmin yhteistyökumppanimme ja heidän toimintaperiaatteensa. Käymme läpi myös opinnäytetyömme aiheeseen liittyviä aiempia tutkimuksia ja opinnäytetöitä sekä määrittelemme käsitteitä maahanmuuttaja ja yhteisöllisyys. Luvussa kolme kuvaamme opinnäytetyömme teoreettista viitekehystä ja siitä opinnäytetyöhömmme valittuja osa-alueita. Luvussa neljä käsittelemme opinnäytetyömme tehtävää ja tarkoitusta. Tarkennamme tutkimuskysymyksemme, esittelemme haastateltavat sekä kerromme aineistonkeruumenetelmästä. Lisäksi käymme läpi aineiston analysointia, eettisiä näkökulmia sekä opinnäytetyömme luotettavuuteen liittyviä tekijöitä. Viidennessä luvussa esittelemme haastatteluissa esiin

nousseita asioita eli opinnäytetyömme tuloksia ja kuudennessa luvussa kerromme johdopäätökset aineiston pohjalta. Pohdinta osiossa käymme läpi opinnäytetyömme prosessia ja luotettavuutta.

2 OPINNÄYTETYÖN YHTEISTYÖKUMPPANI JA LÄHTÖKOHDAT

Tässä luvussa esittelemme tarkemmin yhteistyökumppanimme S-Asunnot Oy:n sekä heidän yritystoimintansa periaatteita. Käymme läpi aiheeseen liittyviä aiempia tutkimuksia sekä avaamme tarkemmin käsitteitä maahanmuuttaja ja yhteisöllisyys.

2.1 Yhteistyökumppani

Opinnäytetyömme yhteistyökumppanina toimi S-Asunnot Oy, jonka tuottamia vuokra-asuntoja kutsutaan Ässäkodeiksi. S-Asunnot Oy:n omistavat Suomen Setlementtiliitto, Setlementtinuorten liitto sekä Kalliolan setlementti. S-Asunnot Oy on vuonna 2000 toimintansa aloittanut Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n hyväksymä yleishyödyllinen asunnontuottaja, joka tarjoaa kohtuuhintaista vuokra-asumista lähellä palveluita. Ässäkodit kehittävät nykyaikaista kaupunkiyhteisöä, jossa keskeisiä asioita ovat yksilöllisten tarpeiden huomioiminen, yhteisön kehittäminen ja turvallisuus. Yhtiö ei muuta omistamiaan vuokra-asuntoja ja asumisoikeusasuntoja omistusasunnoiksi eikä jaa osakkailleen osinkoja, vaan toiminnan tuotto käytetään kehitystyöhön ja asukkaiden hyväksi. (S-Asunnot Oy 2008.)

2.1.1 Suomen Setlementtiliitto

Suomen Setlementtiliitto on vuonna 1918 perustettu sivistys- ja sosiaalityötä tekevä elämäntilinjärjestö, joka perustaa ideologiansa yhteisöllisyyden voimistavaan vaikutukseen, sekä yksilöllisyyden ja moninaisuuden arvostamiseen kaikessa toiminnassaan. Setlementtiliiton toimintamuotoja ovat seniori- ja vanhustyö, lapsi- ja nuorisotyö, monikulttuurinen työ, yhteisöllisten asumismuotojen kehittäminen ja tuotanto, tuetun asumisen eri muodot sekä opistot ja oppilaitokset. Lisäksi Setlementtiliitto järjestää kansalais- talotoimintaa, kehitysvammais- ja päihdekuntoutuspalveluja, erilaisia trauma- ja kriisi- työmuotoja, velkaneuvontaa, sovittelutoimintaa ja vastaa Rikosuhripäivystyksen valtakunnallisesta koordinaatiosta. Setlementtiliiton toiminta on voittoa tavoittelematonta ja sen mahdollistavat tuotettujen hyvinvointipalveluiden palvelumaksut, RAY:n avustuk-

set, ministeriöiden myöntämät korvamerkityt tuet sekä yksityishenkilöiltä saadut lahjoitukset. (Suomen Setlementtiliitto n.d.) Setlementtityössä on ollut alusta lähtien keskeistä asumisen ja ihmisten hyvän elinympäristön kehittäminen (S-Asunnot Oy 2008).

2.1.2 S-Asunnot Oy

S-Asunnot Oy on rakennuttanut Helsinkiin kolme korkotuettua vuokra-asuntokohdetta Malmille, Pohjois-Haagaan sekä Viikkiin vuosina 2003–2007 (Backlund 2008). Asuntoja S-Asunnoilla oli syyskuussa 2010 yhteensä 522 ja asukkaita 734. (Vuorio 2010.) S-Asunnot Oy:n vuokra-asuntoja löytyy Helsingin lisäksi myös Espoon Muuralasta sekä Tampereen Hervannasta (S-Asunnot Oy 2008). S-Asuntojen Ässäkotien kaikista asukkaista noin viidesosa on maahanmuuttajia (taulukko 1).

ÄSSÄKODIT SYYSKUU 2010	Malmi	Pohjois- Haaga	Viikki	Muurala	Hervanta	Kaikki yhteensä
Taloudet yht.	149	104	134	32	103	522
Talonkirjoilla yht.	214	150	175	48	147	734
Maahanmuuttaja- taloudet	34 (22,8 %)	17 (16,4 %)	19 (14,2 %)	7 (21,9 %)	21 (20,4 %)	98 (18,8 %)
Joista pakolaistaloudet	11 (7,4 %)	6 (5,8 %)	6 (4,5 %)	3 (9,4 %)	7 (6,8 %)	33 (6,3 %)
Maahanmuuttaja- taustaiset talon- kirjoilla	52 (24,3 %)	28 (18,7 %)	51 (29,1 %)	10 (20,8 %)	37 (25,2 %)	178 (24,3 %)

TAULUKKO 1. Ässäkotien asukasprofiili syyskuussa 2010. Mukailtu Anna Vuorion (2010) taulukosta.

S-Asunnot Oy:n tavoitteena on ollut alusta lähtien tuottaa asuntojen lisäksi myös laadukasta, kohtuuhintaista ja kestävästä vuokra-asumista. S-Asunnot Oy:n Ässäkodeissa asuminen on normaalia ja itsenäistä vuokra-asumista. Tällainen toimintamalli mahdollistaa asumisen onnistumisen myös niille, jotka tarvitsevat asumisessaan tukea ja joiden mahdollisuudet asunnon saantiin vapailta markkinoilta ovat heikot. S-Asunnot Oy:n asukasvalintoihin käytetään tavanomaista enemmän resursseja. Tällä varmistetaan sekä heikoimmassa asemassa olevien mahdollisuudet saada asunto sekä kestävän ja toimivan asumisyhteisön muodostuminen. (Backlund 2008.)

Ennen asunto-osoituksia S-Asunnot Oy:n henkilökunta opastaa ja neuvoo asunnonhauksessa sekä haastattelee asunnonhakijat. Asumisaikaista tukea antaa sosiaalialan koulutuk-

sen saanut henkilö eli talon emäntä tai isäntä, joka työskentelee jokaisessa Ässäkodissa ja tuntee asukkaat. (Backlund 2008.) Talon emäntä tai -isäntä huolehtii kiinteistön hyvästä kunnosta ja asukkaiden turvallisuudesta sekä järjestää yhteistyössä talon asukkaiden kanssa taloyhteisön yhteisiä tilaisuuksia, retkiä, talkoita ja muuta toimintaa (S-Asunnot Oy n.d.). Backlundin (2008) mukaan talon emännän tai -isännän työn tavoitteena on koko asuinyhteisön asumisviihtyisyyden takaaminen ja yksilön asumisen onnistumisen turvaaminen. Olennaista on, että talon emäntä tai isäntä reagoi nopeasti erilaisiin tilanteisiin, on helposti lähestyttävissä ja häneen on helppo rakentaa luottamus.

2.2 Aiemmat tutkimukset

Toimintaterapian alueella maahanmuuttajiin liittyviä opinnäytetöitä on tehty muutamia. Metropolia Ammattikorkeakoulussa valmistui syksyllä 2009 Aholan ja Orjatsalon opinnäytetyö, jonka tarkoituksena oli selvittää millaisia tekijöitä toimintaterapeutin on huomioitava maahanmuuttaja-asiakkaan kanssa työskennellessä. Uudessa ympäristössä tulee eteen muutoksia sekä fyysisessä, sosiaalisessa, kulttuurisessa että institutionaalisessa ympäristössä. Maahanmuuttajan hyvinvoinnin kannalta on tärkeää löytää omat kulttuuriset tavat toimia uudessa ympäristössä. Opinnäytetyön tuloksissa käy ilmi, että maahanmuuttajan sopeutumista voidaan tukea auttamalla häntä selviytymään arjen haasteista sekä luomalla tukea antava ympäristö. (Ahola-Orjatsalo: 2009.)

Heikkinen ja Kuorikoski (2010) puolestaan tarkastelivat opinnäytetyössään, miten alaikäiset, ilman huoltajaa Suomeen tulleet pakolaisnuoret ovat sopeutuneet Suomeen ja mitkä tekijät ovat edesauttaneet nuorten sopeutumista. Opinnäytetyön tulokset osoittivat, että nuorten sopeutumisprosessi on vielä kesken, mutta he uskovat sopeutuvansa ajan kuluessa. Sopeutumista helpottaviksi tekijöiksi koettiin koulu, suomen kielen oppiminen sekä yhteiskunnan antama tuki. Sirkku Partanen (2010) on tutkinut opinnäytetyössään vapaa-ajantoiminnan merkitystä maahanmuuttajanaisten hyvinvoinnille. Opinnäytetyön aineisto kerättiin haastattelemalla kolmea maahanmuuttajataustaista ja kahta syntyperäistä suomalaista. Haastattelujen kautta selvisi, että maahanmuuttajataustaisilla naisilla korostui erityisesti toiminnan sosiaalinen ulottuvuus, kun taas suomalaisille vastaajille itse tekemisellä oli suurempi merkitys. Tuloksissa nousi esille, että monikulttuurinen vapaa-ajan toiminta edistää maahanmuuttajien hyvinvointia tarjoamalla mahdollisuuksia sosiaalisten verkkojen luomiseen sekä muokkaamalla suomalaisten osallistujien asenteita maahanmuuttajia kohtaan myönteisemmiksi. Myös Laitinen ja Pöntinen

(2006) tutkivat opinnäytetyössään luovan toiminnan käyttöä osana maahanmuuttajanaisten kotouttamistoimintaa. Työssä pyrittiin saamaan vastauksia siihen, mitä ohjaajan tulee huomioda maahanmuuttajaryhmää suunnitellessa sekä ohjatessa ja tukeeko luova toiminta maahanmuuttajan voimaantumista. Tärkeäksi tekijäksi nousi toiminnan suunnittelu ryhmäläisten kiinnostuksen mukaan. Luovan toiminnan ryhmä antoi mahdollisuuden vertaistukeen ja kokemusten jakamiseen sekä mahdollisesti sanatonta viestintää.

Muut maahanmuuttajia koskevat opinnäytetyöt ovat pääosin sosionomiopiskelijoiden tekemiä. Sosionomiopiskelija Elina Rauhalan (2008) opinnäytetyössä oli tarkoitus karvoittaa asukkaiden ja työntekijöiden kokemuksia asukastalosta ja sen toiminnasta sekä selvittää kehittämisideoita asukastaloa varten. Rauhalaa kiinnostivat erityisesti monikulttuuriset tapahtumat. Työn johtopäätöksenä oli, että alueen asukkaat tarvitsevat ajanviettopaikan, jossa voi tavata muita ihmisiä. Maahanmuuttajat olivat innokkaimpia osallistujia tapahtumissa.

Opinnäytetöitä maahanmuuttajien asumisesta, asuinympäristöstä ja osallistumisesta taloyhteisön toimintaan ei löytynyt. Tehdyt opinnäytetyöt koskivat pääosin maahanmuuttajien kotoutumista ja sopeutumista Suomalaiseen yhteiskuntaan, sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluita, työtä ja koulutusta. Esimerkiksi Hanna Peltonen (2009) haastatteli opinnäytetyössään kolmea pakolaistaustaista maahanmuuttajaäitiä, joilla kaikilla oli vaikeuksia suomen kielen kanssa, heikko koulutustausta ja he olivat yksinhuoltajia. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada maahanmuuttajaäitien ääni kuuluviin sekä selvittää heidän kokemuksiaan kotoutumisesta Suomeen. Laura Huttusen (2002) opinnäytetyössä keskitytään asumista ja asuinympäristöä enemmän maahanmuuttajien taustoihin sekä kokemuksiin suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumisesta.

Hanna Dhalmann (2009) Helsingin yliopiston maantieteen laitokselta tekee parhaillaan väitöskirjatutkimusta, joka käsittelee pääkaupunkiseudulla asuvien somalialais- ja venäläistaustaisten maahanmuuttajien asumisen arkea sekä asumistoiveita, tarpeita ja valintoja. Lisäksi väitöskirjassa tutkitaan kyseisten etnisten ryhmien alueellista sijoittumista kaupunkiseudun sisällä. Tutkimuksen pääaineisto koostuu somalialais- ja venäläistaustaisten maahanmuuttajien sekä asunto- ja sosiaaliviranomaisten haastatteluista. Dhalmann on tehnyt myös useita eri julkaisuja erityisesti somalialais- ja venäläistaustaisten asumisesta sekä monietnisistä lähiöistä. Väitöskirjan pitäisi valmistua vuoden 2010 loppupuolella (Dhalmann 2009.) Artikkelissa ”Somali- ja venäläistaustaisten asumistoiveet

ja – valinnat pääkaupunkiseudulla” Virtanen (2008) (nykyinen Dhalmann) tarkastelee asumista Somaliasta ja Venäjältä muuttaneiden näkökulmasta. Nämä ryhmät edustavat Suomen ja pääkaupunkiseudun kahta suurinta maahanmuuttaja- ja pakolaisryhmää. Tutkimusaineiston Virtanen keräsi teemahaastattelujen avulla. Aineiston perusteella voidaan todeta, etteivät somalien ja venäläisten asumistoiveet eroa suuresti kantaväestön toiveista, vaikka joitakin kulttuurisia erityispiirteitä on havaittavissa. Maahanmuuttajien asumista koskevat tarpeet ja toiveet muuttuvat Suomessa vietetyn ajan kuluessa. Suurin osa haastateltavista oli asunut Suomessa jo toistakymmentä vuotta, jonka vuoksi heidän asumistoiveissaan ja asumiseen vaikuttavissa sekä työ- ja perhe-elämään liittyvissä asioissa oli todennäköisesti tapahtunut jonkinasteista yhdenmukaistumista kantaväestön kanssa. (Virtanen 2008.)

Hille Janhonen-Abruquahin (2010) tutkimus kohdistuu maahanmuuttajainaisiin, jotka elävät ja toimivat transnationaalisissa perheissä sekä kommunikoivat lähes päivittäin kansallisvaltioiden rajojen yli. Tutkimuksessa keskitytään transnationaalisen arjen rakentamiseen naisten itsensä kuvaamien valokuvapäiväkirjojen avulla. (Janhonen-Abruquahin 2010: 4.) Sana transnationaalisuus voidaan kääntää jossain yhteyksissä ylikansallisena tai ylirajaisena, mutta useimmiten käytetään englanninkielistä termiä transnationaalinen (Sainola-Rodriguez 2009: 30). Tutkimusaineiston keräämisessä käytettiin monimenetelmäistä lähestymistapaa kuten valokuvapäiväkirjoja, keskusteluja, kyselylomaketta sekä osallistuvaa havainnointia. Naisten elämän tärkeiksi elementeiksi nousi aineiston pohjalta arjen merkityksellisyys, informaatioteknologian tarpeellisuus, uskonnon tärkeys ja elämän järjestyminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Naisten toiminnassa oli myös nähtävissä piirteitä, jotka pyrkivät säilyttämään perinteitä, kotoutumaan Suomeen sekä luomaan uusia toimintamalleja. (Janhonen-Abruquah 2010: 4.)

2.3 Maahanmuuttaja

Maahanmuuttajalla tarkoitetaan maasta toiseen muuttavaa henkilöä. Se on yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä. (Maahanmuuttovirasto n.d.) Eri maissa on kuitenkin käytössä maahanmuuttajista eri nimityksiä kuten etninen vähemmistö, siirtolainen ja maahanmuuttaja (Forsander – Ekholm – Hautaniemi 2001: 163). Työmarkkinoiden näkökulmasta maahanmuuttajat voidaan jakaa työvoimapolitiittisiin muuttajiin eli niihin, joiden muutto perustuu heidän työvoimansa kysyntään sekä muihin maahanmuuttajiin eli niihin, joiden muutto perustuu muihin syihin. Tällaisia ovat maa-

hanmuuttajat, joilla on siteitä Suomeen eli niin sanotut paluumuuttajat, perhesyistä muuttavat tai pakolaiset ja heihin verrattavat henkilöt. (Forsander – Ekholm – Hautaniemi 2001: 60.)

YK:n määritelmän mukaan maan sisäiset pakolaiset ovat ihmisiä tai ihmisryhmiä, jotka ovat joutuneet tai tulleet pakotetuiksi jättämään kotinsa omilla asuinseuduillaan aseellisen konfliktien, yleisen väkivallan, ihmisoikeusloukkausten, luonnonkatastrofien tai ihmisten aiheuttamien katastrofien vuoksi, ja jotka eivät ole ylittäneet kansainvälisesti tunnustettuja valtioiden rajoja (Alaviitala n.d.). Suomen paluumuuttajilla tarkoitetaan taas tiettyjä ulkomaalaisia, joilla on suomalaiset sukujuuret tai muuten läheinen yhteys Suomeen. Tällaisia ovat inkerinsuomalaiset eli entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevat henkilöt sekä entiset Suomen kansalaiset ja henkilöt, jotka ovat syntyperäisten Suomen kansalaisten jälkeläisiä. (Maahanmuuttovirasto n.d.)

Maahanmuuttajien määrä on kasvanut Suomessa 1990-luvulta lähtien humanitaarisen maahanmuuton yleistyessä. 1980-luvun lopulla ulkomaan kansalaisten määrä oli vain hieman yli 20 000, kun taas vuonna 2006 jo yli 120 000 ulkomaan kansalaista. (Anis 2008: 13.) Vuonna 2009 tehdyn tilaston mukaan 20 790 ulkomaalaista haki oleskelulupaa Suomeen EU-maiden ulkopuolelta. Eniten hakemuksia saapui Venäjältä (4 260), Somaliasta (2 267) ja Kiinasta (1 473). Päätöksiä oleskelulupahakemuksiin tehtiin 18 260 ja oleskelulupa myönnettiin 15 208 henkilölle. (Selma 2010.)

2.4 Yhteisöllisyys

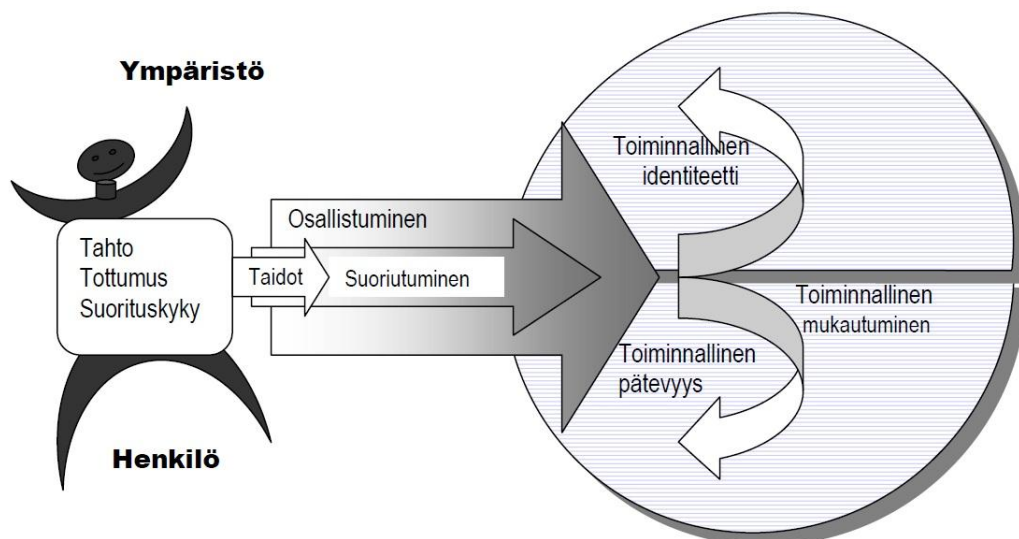
Yhteisöllisyys on ajankohtainen käsite, johon kytketään positiivisia mielikuvia. Sen määritelmää ei ole kuitenkaan yksimielisesti ratkaistu, mutta sitä on tavallisesti käytetty yleiskäsitteenä kuvaamaan monenlaisia ihmisten välisiä yhteistyömuotoja ja yhteistyötä. (Paasivaara - Nikkilä 2010: 9-11.) Markku Hyypän (2002) mukaan yhteisöllisyys perustuu löyhin sitein rakennetulle ihmisten verkostolle, jossa punaisena lankana on ihmisten keskinäinen luottamus.

Yhteisöllisyyden syntyminen edellyttää Tapanisen (2002) mukaan yhteisiä kokemuksia sekä avomielistä ja rakentavaa viestintää. Yhteiset tavoitteet ja normit, kumppanuus ja luottamus toisiin, oman tiedon ja osaamisen käyttö yhteiseksi hyväksi sekä vastavuoroinen ja verkostoitunut toiminta ovat myös edellytyksiä yhteisöllisyyden rakentumiselle. Internetissä käydään paljon keskustelua yhteisöllisyydestä, sen merkityksestä ja käytös-

tä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2010) on julkaissut sivuston yhteisöllisyydestä huomioiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen. Määritelmä yhteisöllisyys tarkoittaa ihmisten yhteenkuulumisen tarpeen tunnustamista ja arvostamista, osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta. Yhteisö on ihmisen liittymistä ja identifioitumista johonkin sellaiseen, jonka hän kokee arvokkaana. Ennen kaikkea se on mahdollisuus ja voimavara. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010.)

3 INHIMILLISEN TOIMINNAN MALLI

Opinnäytetyömme teoreettisena viitekehyksenä on Inhimillisen toiminnan malli, sillä se sisältää opinnäytetyömme kannalta olennaisia teemoja sekä ottaa huomioon yksilön kokonaisvaltaisesti. Kielhofnerin (2008) mukaan jokainen ihminen poikkeaa toisesta siinä, kuinka he ovat motivoituneita, kuinka he valitsevat toimintansa ja mitkä ovat heidän voimavaransa päivittäisiä toimintoja kohtaan. Inhimillisen toiminnan mallissa käsitteellistetään henkilöön liittyvät piirteet (functional capacity): tahto (volition), tottumus (habituation) ja suorituskyyky (performance capacity). Mallissa huomioidaan myös toiminnan tasot (dimensions of doing): toiminnallinen osallistuminen (occupational participation), suoriutuminen (occupational performance) ja taidot (skills) sekä ympäristön (environment) vaikutus. Ympäristö vaikuttaa ihmisen osallistumiseen, motivaatioon, alkuperään ja käyttäytymiseen. (Kielhofner 2008: 12, 101.)

Kuvio 1. Inhimillisen toiminnan mallin keskeiset käsitteet ja niiden välinen dynamiikka (Kielhofner 2008).

Opinnäytetyömme kannalta keskeisimmät osa-alueet ovat tahto, tottumus, ympäristö ja toiminnan tasoista osallistuminen. Osa-alueista jätimme pois suorituskyvyn ja taidot. Suorituskyvylle tarkoitetaan ihmisen kapasiteettia tehdä asioita, joka riippuu henkilön fyysisistä ja psyykkisistä tekijöistä (Kielhofner 2008: 19–20). Taidot jaetaan motorisiin ja prosessuaalisiin sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin (Kielhofner 2008: 103). Opinnäytetyössämme pyrimme keskittymään haastateltavien suorituskyvyn ja taitojen sijaan enemmän heidän omiin kokemuksiinsa toiminnallisesta osallistumisesta. Inhimillisen toiminnan mallin eri osa-alueet vaikuttavat kuitenkin toinen toisiinsa. Esimerkiksi hyvät vuorovaikutustaidot omaavan henkilön voi olla helpompi osallistua ja suoriutua ryhmätilanteista. Hyvät kokemukset ryhmätilanteista voivat edesauttaa henkilön osallistumista jatkossa ja huonot kokemukset voivat puolestaan estää osallistumista. Vaikka henkilöllä olisi hyvät vuorovaikutustaidot, voivat ympäristölliset tekijät kuten huono ilmapiiri estää henkilön osallistumisen. Näin ollen haastateltavilla oli mahdollisuus tuoda esille omaa näkemystä myös suorituskyvystään, suoriutumisestaan ja taidoistaan, vaikka emme niitä varsinaisesti haastattelurungossa kysyneet. Tässä luvussa tulemme esittelemään valitsemamme osa-alueet tahdon, tottumuksen, ympäristön ja osallistumisen tarkemmin.

3.1 Tahto

Ihmisellä on yleensä tarve toimia ja se ilmenee yksilöllisesti kunkin henkilön toiminnallisessa suoriutumisessa (Forsyth – Parkinson 2008: 7). Ihmisten monimuotoinen hermojärjestelmä antaa ihmisille voimakkaan ja kokonaisvaltaisen tarpeen toimimiseen ja ihmisillä on toimintaan kykeneväinen ruumis, minkä he tiedostavat. Näiden seikkojen myötä on ihmisten toimimisen tarve perustana motivoituneeseen toimintaan. Muita tahtoon vaikuttavia seikkoja voidaan pitää ulkopuolisina tekijöinä. Esimerkiksi taloudellinen tilanne voi motivoida työntekoon tai nälkä ruoanlaittoon. Kuitenkin ihmisten toimimisen tahto näkyy kaikissa hänen toiminnoissaan hallitsevana motiivina. (Kielhofner 2008: 12–13.)

Inhimillisen toiminnan mallissa tahtoon liittyvät ajatukset ja tunteet viittaavat henkilökohtaiseen vaikuttamiseen, arvoihin ja mielenkiinnon kohteisiin (Kielhofner 2008: 13). Nämä osa-alueet liittyvät siihen, mitä henkilö pitää tärkeänä, miten tehokkaasti hän toimii ja mitä toimintoja hän pitää miellyttävänä ja tyydyttävänä. Nämä kolme osa-aluetta

ovat yhteydessä toisiinsa ja niiden pohjalta henkilö muodostaa tunteet, ajatukset ja päätökset, jotka ohjaavat toimintaa ja siihen sitoutumista. (Forsyth - Parkinson 2008:7.)

Henkilökohtaisella vaikuttamisella tarkoitetaan henkilön tunnetta ja uskoa omiin kykyihin ja tehokkuuteen (Kielhofner 2008: 13). Usko omiin kykyihin käsittää tietoisuuden ja asennoitumisen omiin nykyisiin ja mahdollisiin kykyihin. Tunne tehokkuudesta puolestaan sisältää sen, miten henkilö kykenee hallitsemaan omaa suoriutumistaan ja saavuttamaan toivomiaan tuloksia. (Forsyth - Parkinson 2008:7-8.)

Arvoihin liittyy henkilön näkemys siitä, minkä hän kokee tärkeäksi ja merkitykselliseksi tehdä (Kielhofner 2008: 13). Arvot viittaavat myös siihen, miten henkilön tulisi omien uskomustensa mukaan suoriutua, sekä mitä päämääriä ja haaveita hänellä on. Tämä osa-alue heijastaa myös henkilön arvomaailmaa, millaista elämän tulisi olla ja miten tulisi käyttäytyä. (Forsyth - Parkinson 2008:8.)

Mielenkiinnon kohteet viittaavat siihen, minkä tekemisen henkilö kokee nautinnolliseksi tai tyydyttäväksi (Kielhofner 2008: 13). Mielenkiinnon kohteet sisältävät sekä henkilön taipumuksen nauttia tietynlaisesta toiminnasta että mieltymykset. Mieltymyksillä luomme tietoisuuden siitä, että tietyllä tavalla tekeminen tai tietyt toiminnat miellyttävät toisia enemmän. (Forsyth - Parkinson 2008: 8.)

3.2 Tottumus

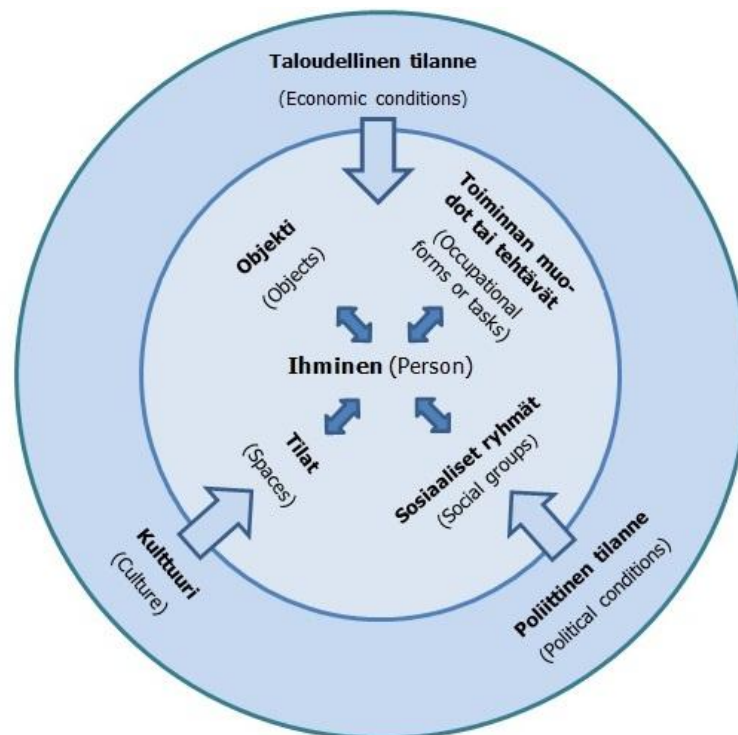
Useimmat meistä toistavat saman tutun päivärutiinin: heräämisen jälkeen siistiydymme ja syömme aamiaisen, jonka jälkeen lähdemme töihin tai kouluun. Työ- tai koulumatka toistuu päivittäin kävellen tai jollakin kulkuneuvolla samaa reittiä niin, ettemme kiinnitä siihen suurempaa huomiota. Perille saavuttuamme toistamme samoja asioita, joita olemme tehneet monia kertoja aiemminkin ja otamme muihin ihmisiin kontaktia samantavalla tavalla kuin aiemmin. Nämä seikat saavat olomme kotoisaksi ja ne asettavat meidät omaan tuttuun ja turvalliseen elämäämme. (Kielhofner 2008: 16.)

Tottumus määrittellään sisäiseksi valmiudeksi osoittaa johdonmukaisia toimintamalleja, jotka muodostuvat henkilön omien tapojen ja roolien mukaan (Kielhofner 2008: 18). Tavat sisältävät opitut ja toistetut rutiinit. Ne heijastavat sitä, miten henkilö tekee rutiinomaisia toimintoja, miten hän käyttää tyypillisesti aikaansa ja millainen tyyli henkilöllä on tehdä toimintoja. Ihmisellä on myös monia eri rooleja esimerkiksi opiskelija tai

puoliso, ja ollessaan kyseisessä roolissa hän käyttäytyy roolinsa mukaisesti. Tavat ja roolit luovat mahdollisuuden siihen, että ihminen tunnistaa ympäristön piirteet sekä tilanteet ja käyttäytyy automaattisesti niiden luomien puitteiden mukaisesti. Roolit ohjaavat käyttäytymistä sosiaalisessa asemassa, ja tavat säätelevät rutiineihin kuuluvia teki-
jöitä ja toiminnan tekemisen tapoja. (Forsyth - Parkinson 2008: 8.)

3.3 Ympäristö

Inhimillisen toiminnan mallin mukaan ympäristö voidaan määritellä fyysiseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen, ekonomiseen ja poliittiseen ulottuvuuteen. Nämä eri ulottuvuudet vaikuttavat ihmisen toiminnalliseen elämään ja ne vaikuttavat eri konteksteissa esimerkiksi kotona, koulussa ja töissä. Näissä konteksteissa ihmiset kohtaavat erilaisia fyysisiä tiloja, objekteja, ihmisiä, odotuksia ja mahdollisuuksia tehdä asioita. Samalla kulttuuriset, ekonomiset ja poliittiset tekijät vaikuttavat osaltaan toiminnalliseen elämään. (Kielhofner 2008: 86.) Kaikki toiminta toteutuu siis monimuotoisessa ja -tahoisessa ympäristössä. Ympäristö antaa mahdollisuuksia ja resursseja, mutta myös rajoittaa ja antaa vaatimuksia toiminnalle. Nämä seikat saattavat joko lamauttaa tai mahdollistaa henkilön toiminnan ja ne ovatkin usein kriittinen käännekohta toiminnan jatkumisen kannalta. (Kielhofner 2008: 21.) Kuvio 2 havainnollistaa ympäristön eri ulottuvuudet.

KUVIO 2: Toimintaan vaikuttavat ympäristön ulottuvuudet, mukailtu Kielhofnerin mallista (Kielhofner 2008: 87). Suomentaneet Antikainen – Viljamaa – Viuhkonen 2010.

3.4 Toiminnallinen osallistuminen

Kielhofner (2008) jakaa toiminnallisen osallistumisen yhdeksi toiminnan ulottuvuudeksi. Osallistuminen näkyy sitoutumisena työhön, leikkiin tai päivittäisiin toimintoihin, jotka ovat osa henkilön sosiokulttuurista kontekstia, joista hän on kiinnostunut ja/tai jotka ovat välttämättömiä hänen hyvinvoinnilleen. Osallistuminen on sekä henkilökohtaista että tilannesidonnaista. Henkilö valitsee itse mieleisensä toiminnan, mutta ympäristö joko mahdollistaa tai rajoittaa toimintaan osallistumista. (Kielhofner 2008: 101–102.)

4 OPINNÄYTETYÖN TEHTÄVÄ JA TARKOITUS

Esittelemme tässä luvussa opinnäytetyömme tutkimuskysymykset sekä työssä käytetyt tutkimusmenetelmät. Työmme on tehty laadullisen tutkimuksen ja tapaustutkimuksen periaattein, joita kuvaamme tässä luvussa. Keräsimme aineiston puolistrukturoidun teemahaastattelun avulla ja analysoimme saamamme aineiston teoriaohjaavan mallin mukaisesti. Käsittelemme tässä luvussa myös työssämme esille nousevia eettisiä näkökulmia.

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, jossa aineisto kootaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa. Sen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja siinä yritetään löytää tai paljastaa tosiasioita. (Hirsjärvi - Remes - Sajavaara 2009:161–164.) Vilkan (2009) mukaan laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa tarkastellaan merkitysten maailmaa sekä ihmisten omia kuvauksia koetusta todellisuudesta. Merkityskokonaisuudet ilmenevät ihmisistä lähtöisin olevina ja ihmiseen päätyvinä tapahtumina kuten toimintana, ajatuksina, päämäärien asettamisena ja esimerkiksi yhteiskunnan rakenteina. Kokemukset ovat aina omakohtaisia, eikä niitä tule koskaan tyhjentävästi ymmärrettyä. Käsitteet puolestaan kertovat yhteisön perinteisistä ja tyypillisistä tavoista ajatella yhteisössä. (Vilka 2009: 97–98.) Opinnäytetyössämme pyrimme tutkimaan käsitysten sijaan asukkaiden omakohtaisia kokemuksia taloyhteisön toiminnasta, osallistumisesta sekä ympäristöstä.

Opinnäytetyömme lähestymistapa oli tapaustutkimus, jossa tutkitaan syvällisesti jotain kohdetta sen omassa ympäristössä (Ojasalo – Moilanen – Ritalahti 2009: 37–38). Opinnäytetyömme kohteena olivat valitsemamme viisi asukasta Ässäkodista. Tapaustutkimuksen keinoin ei varsinaisesti pyritä kehittämään mitään konkreettista, vaan sen avulla luodaan kehittämisideoita tai ratkaisuehdotus havaittuun ongelmaan. Tapaustutkimuksessa käytetään useita erilaisia tiedonhakumenetelmiä, jotta saadaan kohteesta syvälinen ja kokonaisvaltainen kuva. Tapauksen voi muodostaa koko yritys, sen osasto, henkilöstö-, tuote- tai asiakasryhmä, järjestelmä tai esimerkiksi prosessi. (Ojasalo – Moilanen – Ritalahti 2009:37–38.)

4.2 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössä tarkastelimme maahanmuuttajien asuinympäristöä sekä osallistumista Ässäkodin toimintaan. Tutkimuskysymyksemme ovat:

- Millä tavoin Ässäkoti ja sen ympäristö mahdollistavat maahanmuuttajasukkaan osallistumisen taloyhteisön toimintaan?
- Mitkä ovat osallistumista edesauttavat ja estävät syyt?
- Kaipaavatko asukkaat taloyhteisön toimintaa ja jos kaipaavat, niin millaista?

4.3 Haastateltavat

Laadullisen tutkimuksen kohdejoukko valitaan aina tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotoksen menetelmää käyttäen (Hirsjärvi - Remes - Sajavaara 2009: 164). Vilkka (2009) toteaa, että haastateltavat tulisi valita joko teemaa tai tutkittavaa asiaa koskevan asiantuntemuksen tai kokemuksen perusteella. Tärkeänä kriteerinä hän mainitsee sen, että haastateltavalla on omakohtainen kokemus tutkittavasta asiasta. Riippuen tutkimusongelmasta voidaan haastateltavia valita myös siten, että haastateltava kuulee asiaa koskevaa puhetta eli ihmisten käsityksiä tutkittavasta asiasta. Merkitykset, jotka ovat ihmisten kesken luotuja ja aina yhteisöissä, paljastuvat kuulopuheiden kautta ja poikkeavat omakohtaisesta kokemuksesta muodostuneella käsityksellä. (Vilka 2009: 114–115.)

Lähdimme kohdejoukon valinnassa liikkeelle yhteistyössä Suomen Settlementiliiton toimialajohtaja Anu Haapasen sekä S-Asunnot Oy:n asukasvalintapäällikkö Niina Lyi-

jysen kanssa. Kävimme heidän kanssaan läpi Ässäkotien asukasluetteloja, joissa oli kuvattu asukkaiden taustoja muun muassa ikä, sukupuoli, perhe, kotimaa sekä Suomeen tulon syy. Päädyimme valitsemaan kuusi haastateltavaa kolmesta eri maasta, jotka kaikki asuvat samassa Ässäkodissa. Ehtona oli, että haastattelut pystyttiin toteuttamaan suomen- tai englanninkielellä. Halusimme myös huomioida, että haastateltavien taustat ja tämänhetkinen elämäntilanne olivat erilaiset. Lopullisessa valinnassa meitä auttoi Ässäkodin talon emäntä, joka tunsu talon asukkaat.

Lähetimme ensin asukkaille lähestymiskirjeet (liite 1), joissa esittelimme opinnäyte-työme tarkoitusta ja ajankohtaa. Lähestymiskirjeiden kautta saimme ainoastaan yhden yhteydenoton sähköpostitse. Otimme tämän jälkeen yhteyttä talon emäntään, joka kehotti meitä ottamaan yhteyttä haastateltaviin puhelimitse ja antoi meille heidän puhelinnumeron. Osaan haastateltavista oli kuitenkin vaikea saada yhteyttä, sillä numeroista osa ei ollut käytössä tai puhelimeen ei vastattu. Loppujen lopuksi ne, joihin ei saatu yhteyttä puhelimitse, olivat menneet talon emännälle ilmoittamaan kiinnostuksensa osallistua haastatteluun. Yksi kuudesta ilmoitti myöhemmin, ettei pääse osallistumaan haastatteluun.

Haastatteluun osallistui viisi asukasta: kaksi Virosta, yksi Somaliasta, yksi Nigeriasta sekä yksi Turkista. Iältään he olivat 21–82 -vuotiaita miehiä ja naisia, jotka olivat tulleet suomeen pakolaisena tai opiskelun, perheen tai työn vuoksi. Haastateltavat olivat asuneet Suomessa 4-18 vuotta ja Ässäkodissa kahdeksasta kuukaudesta kolmeen vuoteen. Haastateltavat olivat joko perheellisiä tai yksin asuvia, opiskelijoita, työssä käyviä tai eläkeläisiä.

4.4 Haastattelu

Haastattelulla tarkoitetaan henkilökohtaista haastattelua, jossa haastattelija esittää suullisia kysymyksiä haluamassaan järjestyksessä ja merkitsee tiedonantajan vastaukset muistiin (Tuomi – Sarajärvi 2009: 73). Toisin kuin arkikeskustelussa, tutkimushaastattelulla on erityinen tarkoitus ja erityiset osallistujaroolit. Tieto on itse haastateltavalla ja haastattelija on tietämätön osapuoli, joka yleensä ohjaa tai vähintäänkin suuntaa keskustelua tiettyihin puheenaiheisiin. (Ruusuvoori – Tiittula 2009: 22.) Haastattelun ideana on saada tietää mitä joku ajattelee jostakin asiasta (Aaltola – Valli 2007:25). Sen etuna on joustavuus, jolloin haastattelija pystyy toistamaan kysymyksen tarvittaessa, oikaise-

maan väärinkäsityksiä, selventämään ilmausten sanamuotoa sekä käymään keskustelua läpi tiedonantajan kanssa (Tuomi - Sarajärvi 2009: 73).

Tutkimusmenetelmänä käytimme puolistrukturoitua teemahaastattelua. Puolistrukturoitua haastattelua voidaan nimittää myös pelkästään teemahaastatteluksi. Se sopii hyvin käytettäväksi tilanteissa, joissa halutaan selvittää arvostuksia, ihanteita ja perusteluja. (Metsämuuronen 2006: 115.) Teemahaastattelu on eräänlainen keskustelu, joka tapahtuu tutkijan aloitteesta ja usein tutkijan ehdoilla. Sen pyrkimyksenä on saada vuorovaikutuksen keinoin selville haastateltavia kiinnostavat asiat tai ainakin ne, jotka kuuluvat tutkimuksen aihepiiriin. (Aaltola - Valli 2007: 25.) Teemahaastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen pohjalta (Hirsjärvi – Hurme 2008: 47–48), joita ovat opinnäyte-työssämme Inhimillisen toiminnan mallista nousevat teemat tahto, tottumus, ympäristö ja osallistuminen. Näiden teemojen pohjalta jäsensimme haastattelurungon (liite 2), jonka jälkeen muokkasimme kysymykset järjestykseen, jota käytimme itse haastattelussa (liite 3). Käänsimme myös varsinaisen haastattelurungon englanniksi (liite 4), sillä yksi haastateltavista ei puhunut suomea kovin hyvin.

Haastattelun lähtöoletuksena on, että haastattelu voi onnistua vain, jos haastattelija ja haastateltava ymmärtävät toisiaan (Ruusuvuori – Tiittula 2009:79). Kaikkien vastaajien tulisi ymmärtää kysymykset samalla tavalla ja pystyä vastaamaan kysymyksiin samalla tavalla. Kysymykset eivät saisi myöskään johdatella vastaajaa. (Vilka 2007: 77.) Haastattelua suunniteltaessa on pyrittävä välttämään kysymyksiä, jotka ovat epäselviä tai epätasällisiä. Kysymysten tulisi olla helposti ymmärrettäviä ja monimutkaisen kysymyksen sijaan on parempi käyttää kahta tai kolmea lyhyempää kysymystä. (Hirsjärvi – Hurme 2008: 105.)

Vilkan (2007) mukaan tutkijan olisi tärkeää pohtia kysymysten sisältöä ja muotoilua ajan, paikan, tilan, tilanteen, tapahtuman, kohderyhmän, kulttuurin sekä aiempien tutkimusten, mallien ja teorioiden näkökulmasta (Vilka 2007: 77). Pyrimme tekemään kysymyksistä mahdollisimman lyhyitä, yksinkertaisia ja selkeitä, jotta ne olisi helposti ymmärrettävissä. Rajasimme haastattelukysymykset tarkoin tutkimuskysymystemme ja teoreettisen viitekehyksen mukaan, jotta välttyisimme niin sanotulta turhalta tiedolta. Kysymysten mahdollisimman yksinkertainen muoto oli erittäin tärkeää, sillä yhdenkään haastateltavan äidinkieli ei ollut suomi. Ennen haastattelukysymysten lähettämistä haastateltaville pyysimme palautetta sekä yhteistyökumppaneiltamme että ohjaavilta opetta-

jiltamme. Näin meillä oli mahdollisuus muokata haastattelurunkoa saamamme palautteen mukaisesti vielä selkeämmäksi.

Toteutimme teemahaastattelut puolistrukturoidusti. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymysten muotoilu ja järjestys ovat kaikille haastateltaville samat ja haastateltavat saavat vastata kysymyksiin omin sanoin valmiiden vastausten sijaan. (Aaltola - Valli 2007: 27.) Haastattelutilanteessa kysymysten järjestys voi kuitenkin vaihdella ja tilanne elää haastateltavan ehdoilla, jolloin haastattelija voi esimerkiksi esittää lisäkysymyksiä. Teemahaastattelussa ei oteta kantaa haastattelukertojen määrään tai siihen, kuinka syvälle haastattelussa mennään. Se lähtee oletuksesta, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia. (Hirsijärvi – Hurme 2008: 47 – 48.)

Haastattelut ajoitimme alkusyksyyn, ja ajankohdat sovimme yhdessä haastateltavien kanssa. Ajankohtien sopimisessa ilmeni ongelmia kiireiden, sairastumisen tai kielimuurin vuoksi. Muutamaan kertaan sovitut ajankohdat muuttuivat, mutta lopulta saimme kaikki viisi haastattelua tehtyä. Haastattelimme asukkaita joko Ässäkodin asukastuvalla tai heidän kotonaan. Jokaisella haastattelukerralla oli mukana kaksi opinnäytetyöryhmämme jäsentä, joista toinen toimi varsinaisena haastattelijana ja toinen kirjasi muistiinpanoja, sekä esitti tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä. Jokaiseen haastatteluun oli varattu noin tunti aikaa, mutta keskimääräinen haastattelun pituus oli noin puoli tuntia. Olimme lähettäneet haastateltaville haastattelurungon etukäteen joko suomen (liite 3) tai englannin (liite 4) kielellä, jotta he pystyivät tutustumaan kysymyksiin etukäteen. Nauhoitimme kaikki haastattelut, jotta aineiston analysointi olisi helpompaa ja tutkimusaineisto luotettavampaa. Nauhoittamiseen pyysimme kirjallisen luvan jokaiselta haastateltavalta (liitteet 5 - 6).

Ruusuvuoren ja Tiittulan (2009) mukaan eri kulttuureissa eläneiden kokemukset ja tavat ovat erilaisia, jolloin voidaan olettaa, että haastateltava ja haastattelija tulkitsevat ympäröivää todellisuutta eri tavoin. Tämä voi vaikuttaa haastateltavan ja haastattelijan mahdollisuuksia ymmärtää toisiaan jopa niinkin paljon, ettei haastattelulla saavuteta sille asetettuja tavoitteita. (Ruusuvuori – Tiittula 2009: 80, 83). Haastattelutilanteet etenivät suurimmalta osin tekemämme haastattelurungon mukaisesti. Jotkut esittämämme kysymykset vaativat kuitenkin tarkennusta. Kielellisten vaikeuksien vuoksi jouduimme välillä yksinkertaistamaan kysymyksiä ja selittämään esimerkein mistä asiasta haluamme

saada tietoa. Myös kysymysten järjestys vaihtui joidenkin haastateltavien kohdalla, mikäli asiat olivat tulleet jo aiemmin keskusteluissa esille.

4.5 Aineiston analysointi

Litteroimme kaikki viisi haastattelua, jotka analysoimme teoriaohjaavan sisällönanalyysimallin mukaisesti. Litteroinnilla tarkoitetaan haastatteluaineiston kohdalla nauhoitusten muuttamista tekstimuotoon. Haastattelu voidaan litteroida joko sanasta sanaan kokonaan tai osittain. Litteroinnin tarkkuuteen liittyvä vaatimus riippuu siitä mitä tutkimuksella tavoitellaan. (Vilka 2009: 115–116.) Teimme haastatteluista osittaisen litteroinnin jättäen opinnäytetyömme kannalta epäolennaisia kohtia litteroimatta.

Valitsimme teoriaohjaavan sisällönanalyysitavan, jolla varmistimme sen, ettei mitään olennaista tutkimusaineistostamme jäisi käsittelemättä. Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä on teoreettisia kytkentöjä, mutta ne eivät pohjautu suoraan teoriaan vaan teoria toimii apuna analyysin etenemisessä. Menetelmässä tutkijan ajatteluprosessissa vaihtelevat aineistolähtöisyys ja valmiit mallit. Näitä pyritään yhdistämään ja yhdistelyn tuloksena saattaa syntyä jotain uutta. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 96–97.)

Haastatteluamme ohjasivat Inhimillisen toiminnan mallista valitut osa-alueet tahto, totumus, ympäristö ja osallistuminen. Analyysivaiheessa jaottelimme jokaisen litteroidun haastattelun näihin neljään osa-alueeseen. Pyrimme myös huomioimaan teorian ulkopuolelta löytyviä asioita, joita haastateltavat toivat esille. Tutkimuksen luotettavuutta pyrimme lisäämään käymällä kunkin aineiston aina kahdesti läpi. Ensimmäisen analysoinnin teki yksi opinnäytetyöryhmämme jäsen, jonka jälkeen toinen analysoi saman aineiston tehden tarvittaessa muutoksia tai lisäyksiä. Lopuksi teimme kaikista analysoiduista haastatteluista yhteenvedon (taulukko 2). Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä aineistosta muodostetaan olemassa olevaan malliin perustuva näkemys aiheesta. Tyypillistä on myös, että joudutaan luomaan yksi ylimääräinen ryhmä (muut) sellaiselle aineistolle, joka ei sovi valitun teorian ryhmiin. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 119.)

TAULUKKO 2. Esimerkki haastattelujen yhteenvedosta

	HENKILÖKOHTAINEN VAIKUTTAMINEN	Haki itse asuntoa Sai toivoa tietynlaista asuntoa Ei voinut vaikuttaa asunnon valintaan Uskoo, että talossa on mahdollista toteuttaa toimintaa Uskoo, että kaikkien mielipiteet huomioidaan Haluaa tulevaisuudessa vaikuttaa enemmän Kokee voivansa vaikuttaa talon asioihin, asioista puhutaan Uskoo, että asuinympäristöön on mahdollista vaikuttaa Ei jaksaa vaikuttaa talon toimintaan Ei päässyt katsomaan asuntoa etukäteen
TAHTO	ARVOT	Kirkko ja hautausmaa lähellä Palvelut lähellä (kaikille ei niin tärkeää) Lämmin asunto Hyvä tiedonkulku Liikunta- ja leikkimahdollisuudet Siisteys Hiljaisuus, rauhallisuus Ystävällinen ympäristö Turvallisuus Lähellä lasten päiväkotia Ei arvosta talon toimintaa, koska ei osallistu siihen Talon emäntä, asukastupa Oma piha Luonto lähellä Toimiva julkinen liikenne Lapsiystävällisyys Ystävälliset/mukavat naapurit
	MIELENKIINNON KOhteet	Asukastuvan kukkien hoito Leipominen (yhteisiin tilaisuuksiin) Käsityöt, kutominen, askartelu Liikunta, kuntosali Talkoot Ulkoilu Perhe Toiset kulttuurit

4.6 Eettiset näkökulmat ja luotettavuus

Tutkimusta tehdessä tutkijan tulisi noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä eli tutkimusetiikkaa. Sen tulisi kulkea mukana kaikissa tutkimuksen vaiheissa, ja sitä noudattavat tutkijat pystyvät palaamaan tutkimuseettisiin kysymyksiin riippumatta ulkoisista tekijöistä. Tutkimusetiikalla tarkoitetaan kollegoiden, tutkimuskohteen, rahoittajien, toimeksiantajien ja suuren yleisön yhdessä sovittuja pelisääntöjä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tutkija käyttää tutkimuksessaan sellaisia tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä, jotka tiedeyhteisö on hyväksynyt. Edellytyksenä hyvälle tieteelliselle käytännölle on myös tutkijan vilpitön ja rehellinen toiminta muita tutkijoita kohtaan. Tutkijan tulee kunnioittaa toisten tutkijoiden saavutuksia ja heidän työtään osoittamalla lähdeviit-

teet tarkoin tekstissä sekä esittämällä omat ja toisten tutkijoiden tulokset oikeassa valossassa. (Vilkkä 2005: 29–30.)

Myös Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry:n (2007) ammattieettiset ohjeet sekä toimintaterapeuttien maailman liitto (World Federation of Occupational Therapy) kehottavat noudattamaan tutkimustyön eettisiä ja lainsäädännöllisiä ohjeita ja kunnioittamaan tutkimustoimintaan sisältyviä eettisiä periaatteita (Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry n.d.). Opinnäytetyössämme olemme pyrkineet noudattamaan Metropolia Ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan antamia kirjallisen työn ohjeita ja sitä myötä myös eettisiä velvollisuuksia esimerkiksi lähdeviitteitä merkitessämme.

Hirsijärven ja Hurmeen (2004) mukaan tutkimuksen eettiset ratkaisut eivät koske vain jotakin tiettyä tutkimuksen kulkuun kuuluvaa vaihetta, vaan niitä tulee esille tutkimuksen kaikissa vaiheissa. Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa tärkeimpinä eettisinä periaatteina mainitaan informointiin perustuva suostumus, luottamuksellisuus, seuraukset ja yksityisyys. (Hirsjärvi – Hurme 2004: 20.) Ennen haastattelujen toteutumista lähetimme jokaiselle haastateltavalle henkilökohtaisen lähestymiskirjeen (liite 1), jossa avasimme tarkemmin opinnäytetyömme ja haastattelujen tarkoitusta sekä ajankohtaa. Pysyimme haastateltavia myös allekirjoittamaan sopimuksen (liitteet 5 – 6), jossa lupasimme, että haastateltavien henkilötiedot tulevat pysymään salassa ja nauhoitukset tullaan hävittämään. Tuomen ja Sarajärven (2009) mukaan haastattelun etuna on, että kun haastatteluvasta sovitaan henkilökohtaisesti, tiedon antajat luvan annettuaan harvoin kieltäytyvät haastattelusta tai kieltävät haastattelunsa käytön tutkimusaineistona (Tuomi – Sarajärvi 2009: 74.)

Tutkimuksen eettisiin näkökulmiin kuuluu myös tutkimuksen tarkoitus. Tutkimuksen tarkoitusta tulisi tarkastella siitä näkökulmasta, miten se parantaa tutkittavana olevien inhimillistä tilannetta. (Hirsjärvi – Hurme 2004: 20.) Haastattelujen kautta meillä oli mahdollisuus tuoda esille kehittämissideoita, joiden kautta Ässäkodin ympäristön viihtyvyyttä sekä maahanmuuttajien osallistumista voitaisiin edesauttaa.

Tuomi ja Sarajärvi (2009) kirjoittavat, ettei laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa ole olemassa mitään yksiselitteisiä ohjeita. Laadullista tutkimusta arvioidaan kokonaisuutena, jolloin tutkimuksen sisäinen johdonmukaisuus painottuu. Lisäksi tutkimuksen lukijoille tulee antaa riittävästi tietoa siitä, miten tutkimus on toteutettu, jotta he voisivat arvioida tutkimuksen tuloksia. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 140–141) Pyrimme

opinnäytetyössämme tarkentamaan ja selittämään tarkasti jokaisen työvaiheen, jolloin lukija saa riittävästi tietoa aiheesta ja pystyy siten arvioimaan tutkimuksen luotettavuutta.

Eri kulttuurien piirissä eläneet voivat tulkita ympäröivää todellisuutta eri tavoin, joka voi heikentää haastateltavan ja haastattelijan mahdollisuuksia ymmärtää toisiaan (Ruusuvoori – Tiittula 2009:80). Haastattelutilanteidemme luotettavuutta lisäsi kuitenkin se, että haastatteluissa oli mukana kaksi opinnäytetyöryhmämme jäsentä. Haastattelijaparit vaihtuivat useimpien haastateltavien kohdalla. Toinen haastattelihoista toimi päähaastattelijana, jolloin toisella haastattelihoista oli mahdollisuus avustaa kysymysten selittämisessä sekä esittää tarkentavia kysymyksiä. Haastattelutilanteessa olleet kaksi henkilöä pystyivät vertailemaan tulkintojaan haastateltavien vastauksista, ja kolmas ryhmämme jäsen pystyi tuomaan niin sanotun ulkopuolisen näkökulman haastatteluihin. Kävimme myös jokaisen haastattelun ja niiden pohjalta tehdyn litteroinnin sekä analysoinnin useampaan otteeseen läpi, jolloin jokaisella meistä on ollut mahdollisuus tehdä korjauksia ja antaa oma näkemyksensä epäselvissä tilanteissa.

5 TULOKSET

Tämän luvun tarkoituksena on nostaa esille opinnäytetyömme kannalta oleelliset asiat, joita haastatteluissa nousi esille. Olemme jakaneet haastattelutulokset Inhimillisen toiminnan mallin osa-alueiden eli tahdon, tottumuksen, ympäristön ja osallistumisen mukaisesti.

Kappaleessa 2.2 esittelimme Virtasen (2008) artikkelin, jossa hän totesi, että maahanmuuttajien asumiseen liittyvät tarpeet ja toiveet yhdenmukaistuvat ajan kuluessa kantaväestön kanssa. Tämä ilmiö nousi esille myös useimpien haastateltaviemme kohdalla. Haastateltavat ovat asuneet Suomessa jo useita vuosia, mikä saattoi vaikuttaa muun muassa heidän mielipiteisiinsä ja arvoihinsa asumiseen liittyen. Juuri Suomeen muuttaneelle esimerkiksi Ässäkodin säännöt, yhteisten tilojen käyttö tai yhteisten tilojen varausjärjestelmä eivät luultavammin olisi yhtä selkeitä kuin haastateltaviemme kohdalla oli.

5.1 Haastateltavien oma tahto

Inhimillisen toiminnan mallissa tahto jaetaan kolmeen osaan: henkilökohtaiseen vaikuttamiseen, arvoihin ja mielenkiinnon kohteisiin (Kielhofner 2008: 13). Haastattelujen kautta pyrimme selvittämään haastateltavien omakohtaisia kokemuksia siitä, kokevatko he pystyvänsä vaikuttamaan Ässäkodin toimintaan ja ympäristöön, oliko heillä mahdollisuutta vaikuttaa asuntonsa valintaan, millaisista toiminnoista he ovat kiinnostuneita ja mitä haastateltavat arvostavat asuinympäristössään.

”... oli silleen niinku et tässä on tämmönen tarjolla et onko kiinnostusta että... mut siis tää oli just sellasta mitä mä oisin halunnukki”

Haastatteluiden kautta selvisi, että kolme viidestä asukkaasta kokivat voivansa vaikuttaa asuntonsa valintaan Ässäkodissa. Osa haastateltavista oli itse hakenut Ässäkotiin asumaan sekä tutustunut Ässäkodin toimintaan etukäteen. Osalle haastateltavista oli suoraan ehdotettu uutta asuntoa Ässäkodista, jolloin toiveita asunnon suhteen ei voitu juurikaan huomioida. Erään haastateltavan mukaan asuntoa ei päässyt katsomaan etukäteen ennen avainten saamista, mutta hän kertoi menneensä omatoimisesti tutustumaan tulevaan asuinympäristöön.

”Sanottii ettei saa. No mä kävin kyl ulkoon päin katsoo. No missä, missä paikassa se asunto on. Mutta ei sisälle päässy ennenku annettii avaimet ”

Suurin osa haastateltavista kertoi Ässäkodin tukevan toiminnan järjestämistä. Kukaan haastateltavista ei ollut kuitenkaan järjestänyt minkäänlaista taloyhteisön toimintaa esimerkiksi kiireen tai jaksamattomuuden vuoksi. Haastateltavat kokivat, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa talon asioihin ja heidän mielipiteensä huomioidaan, sillä taloyhteisössä on haastateltavien mukaan tapana ja mahdollisuus puhua asioista.

”Kaikkihan tääl pystyy, jos haluut ni ota maapalsta ja viljele siel itelles”

Arvoihin liittyä henkilön näkemys siitä, minkä hän kokee tärkeäksi ja merkitykselliseksi tehdä, miten henkilön tulisi omien uskomustensa mukaan suoriutua ja mitä päämääriä ja haaveita hänellä on (Kielhofner 2008: 13). Haastatteluista nousi esille, että useimmat arvostavat asuinympäristössään turvallisuutta, rauhallisuutta, hiljaisuutta, luontoa, lapsiystävällisyyttä ja siisteyttä, joita Ässäkodin ja sen ympäristön koettiin tarjoavan. Ystä-

vällisiä naapureita ja talon emäntää pidettiin tärkeänä. Myös kirkon ja palvelujen kuten kaupan läheistä sijaintia arvotettiin. Osa haastateltavista kaipasi omaa pihaa tai lapsille omaa leikkipuistoa, sillä pihalla oleva leikkipuisto on tarkoitettu päivisin päiväkodin lapsille. Vaikka Ässäkoti tarjoaa asukkailleen kuntosalin, parempia liikunnallisia tiloja kuten mahdollisuutta lento- tai koripallon pelaamiseen kuitenkin kaivattiin. Ässäkodissa toimivaa tiedonkulkua pidettiin ylipäätään hyvänä. Yksi haastateltavista kuitenkin koki tiedonsaannin esimerkiksi tulevista tapahtumista ajoittain liian myöhäiseksi. Hän arvostaisi tiedon saamista taloyhteisön toiminnoista noin kuukautta aiemmin, jotta ehtisi suunnitella aikataulunsa ajoissa.

”Mä arvostan sitä et tääl on niinku rauhallista asua, mukavaa ja viihtyisää”

Mielenkiinnon kohteilla viitataan siihen, minkä tekemisen henkilö kokee nautinnolliseksi tai tyydyttäväksi (Kielhofner 2008: 13). Mielenkiinnot nousivat hyvin esille kunkin haastateltavan elämään liittyvinä. Perheelliset olivat kiinnostuneita viettämään aikaa lastensa kanssa ja he olisivat kiinnostuneita lapsiperheille suunnatuista toiminnoista. Liikunnasta kiinnostuneet käyttivät kuntosalia ja kokivat alueen ulkoilumahdollisuudet hyvinä. Eräs haastateltava oli kiinnostunut paljon kukkien hoidosta ja onkin vienyt asukastuvalle omia kukkia, joita hoitaa päivittäin. Myös yhteisiä tilaisuuksia asukastuvalla pidettiin hyvinä. Yhteisiin tilaisuuksiin asukkailla on mahdollisuus osallistua varsinaisen tilaisuuden lisäksi esimerkiksi leipomalla tai auttamalla järjestelyissä. Syys- ja kevät talkoita pidettiin kiinnostavana ja hyvänä tapahtumana. Kaikki eivät olleet vielä ehtineet osallistua niihin, mutta aikoivat osallistua tulevaisuudessa. Taloyhteisössä asuu eri kulttuureista muuttaneita ihmisiä, ja yksi haastateltavista olikin kiinnostunut juuri kulttuureista ja niiden vaihdosta. Haastateltava oli kiinnostunut kulttuurisista toiminnoista kuten kulttuurisen tapahtuman järjestämisestä, joka antaisi mahdollisuuden tutustua toisiin kulttuureihin.

5.2 Roolit ja rutiinit

Tottumukseen liittyvät henkilön omat tavat kuten opitut ja toistetut roolit sekä rutiinit (Kielhofner 2008: 18). Haastatteluissa keskityimme kartoittamaan haastateltavien mahdollisia rooleja, taloyhteisöön liittyviä velvollisuuksia ja tottumuksia sekä arjen koostumista Ässäkodissa.

Haastateltavista useimmilla on tapana käydä asukastuvalla. Jotkut kertoivat käyneensä asukastuvalla jopa päivittäin juomassa kahvia, viettämässä aikaa muiden asukkaiden kanssa, lukemassa lehtiä tai katsomassa televisiota. Talon yhteisen pesutuvan käyttö osoittautui vähäiseksi, sillä suurimmalla osalla haastateltavista on oma pyykinpesukone kotonaan. Yksi haastateltava kertoi kuitenkin käyttävänsä pesutuvan mankeliä. Osalla haastateltavista on myös oma saunavuoro, tai he voivat mennä saunomaan yleisellä saunavuorolla. Liikuntaa harrastavista osa kertoi käyttävänsä talon yhteistä kuntosalia. Yksi haastateltavista ei tiennyt, että talossa on kuntosali, vaikka oli kiinnostunut aloittamaan kuntosalilla käymisen. Yksi haastateltavista puolestaan koki kotona jumppaamisen tai kävelyn olevan parempi vaihtoehto kuntosalille.

”Joo, mä joka aamun teen tässä ja jumppaa jaa... ja sitten menen kävelylle.”

Haastateltavista perheellisillä oli tapana viettää paljon aikaa perheensä kanssa, kun taas muiden haastateltavien päivät koostuivat pääosin työharjoittelusta, asukastuvalla olemisesta tai työstä. Vapaa-ajalla useilla oli myös tapana ulkoilla. Yksi haastateltavista vietti paljon aikaa yksin kotonaan, sillä koki asukastuvalla menemisen hieman hankalaksi, eikä näyttänyt olevan tietoinen Ässäkodin tarjoamista toimintamahdollisuuksista. Haastateltavilla oli erilaisia rooleja kuten yksinhuoltajaäiti, opiskelija, asukas, isä, työntekijä, eläkeläinen ja maahanmuuttaja. Ässäkodin toimintaan liittyviä rooleja ja vastuualueita oli vain yhdellä haastateltavista.

5.3 Ässäkoti ja sen ympäristö

Ympäristö antaa mahdollisuuksia ja resursseja, mutta myös rajoittaa ja asettaa vaatimuksia henkilön toiminnalle (Kielhofner 2008:21). Pyrimme saamaan haastateltavilta vastauksia siihen, millaisina he kokevat Ässäkodin fyysisen ja sosiaalisen ympäristön kuten muut asukkaat ja ilmapiirin sekä Ässäkodin yhteiset tilat. Lisäksi olimme kiinnostuneita siitä, kuinka asuinympäristö vaikuttaa heidän elämäänsä, ja mitä taloyhteisön tiloja haastateltavat käyttävät säännöllisesti.

”Et tosi kivat, nää on nytte varsinki ku on toi sali tos alhaalla ja sitte voi käyttää ja se on niin edullinenki, on tosi kiva ja tossa on toi pesukonetilaki on semmonen aika mukava”

Haastateltavista kaikki pitivät Ässäkotia aikaisempaa asuinympäristöään parempana, sillä Ässäkoti tarjoaa rauhallisen, turvallisen, luonnonläheisen ja lapsiystävällisen paikan asua. Haastateltavien mukaan Ässäkodissa on mahdollista elää myös oman kulttuurin mukaisesti. Talon säännöt koettiin sekä selkeinä että vaikeaselkoisina. Erityisesti kieliongelmiin vuoksi osa haastateltavista kaipasi selkeämpiä ohjeita esimerkiksi kuntosalille tai varastoihin ruotsin tai englannin kielellä. Muutoin informointi talon yhteisistä asioista kuten talossa järjestettävistä toiminnoista koettiin pääosin riittävänä, tosin ajoittain liian myöhäisenä. Talon yhteisiä tiloja kuten asukastupaa, kuntosalia sekä pyykitupaa pidettiin yleisesti viihtyisinä. Haastateltavat kaipasivat kuitenkin omaa pihaa, lapsille omaa leikkipuistoa, saunalle lasitettua terassia ja lento- ja koripallokenttää. Yksi haastateltavista myös kaipasi, että työ ja liikenneyhteydet kuten metro tai juna olisivat lähellä.

Vaikka haastateltavista kaikki eivät olleet luoneet läheistä kontaktia tai ystävyyssuhteita muiden asukkaiden kanssa, pidettiin sosiaalista ympäristöstä pääosin hyvänä, tukevana ja ystävällisenä. Talon emännän koettiin ensisijassa antavan tukea sekä ongelmatilanteissa että edesauttavan Ässäkotiin sopeutumista. Haastattelussa kävi selkeästi esille, että vähemmän aikaa Ässäkodissa asuneet sekä suomea huonosti puhuvat eivät olleet tutustuneet talon muihin asukkaisiin yhtä hyvin kuin suomea puhuvat ja talossa jo pidempään asuneet. Osa haastateltavista koki, että kontaktin ottaminen talon muihin asukkaisiin on vaikeaa erityisesti kielellisten syiden vuoksi. Asukastuvan koettiin kuitenkin mahdollistavan kontaktin ottamista. Myös ulkona lasten leikkiessä, saunalla, hissillä tai talon muissa tiloissa on haastateltavien mielestä mahdollista tavata talon muita asukkaita.

”joskus haluaisin minä, mutta varmaan ihmisiä puhuu tosi vaikeaa, varmaan minä ei hyvin puhu ja muut ei ymmärrä. jos minä ei hyvin ymmärsin minä ei jaksa ihmisten kanssa”

5.4 Taloyhteisön toimintaan osallistuminen

Osallistuminen näkyy henkilön sitoutumisena toimintoihin, joista hän on kiinnostunut ja/tai jotka ovat välttämättömiä hänen hyvinvoinnilleen. Henkilö valitsee itse mieleisensä toiminnan, mutta ympäristö joko mahdollistaa tai rajoittaa toimintaan osallistumista. (Kielhofner 2008: 101–102.) Pyysimme haastateltavia kertomaan, ovatko he osallistuneet taloyhteisön toimintoihin ja jos eivät ole niin minkä vuoksi. Kysyimme myös,

ovatko haastateltavat itse järjestäneet tai haluaisivatko he järjestää jotakin toimintaa tulevaisuudessa.

”En mä enää järjestä. No ne halus, et mä järjestän tän se askartelu. Mutta mä en halunnut sitä varten et mä olin sil, jäin kipeeks...mä luulen et on tääl nuorempiaki.”

Haastateltavista kolme viidestä olivat osallistuneet taloyhteisön toimintoihin kuten talkoisiin, asukastuvan yhteisiin tapaamisiin, kuntosalin rakentamiseen tai pihakirpputoriin. Kielivaikeuksien tai ajoittain liian myöhäisen tiedottamisen koettiin vaikeuttavan osallistumista. Haastateltavista ainoastaan yksi toi esille halukkuutensa järjestää Ässäkodissa kulttuuri-tapahtuman. Osa haastateltavista koki olevansa liian vanha, kiireellinen tai väsynyt järjestämään itse toimintaa, mutta kertoivat kuitenkin halukkuudestaan osallistua taloyhteisön toimintaan enemmän tulevaisuudessa.

”Minä kolme varmaan kertaan tulee tänne... Siellä kolme naiset oli suomalainen, ei puhu minun kanssa. Minä sanon terve, kaikki terve, ei puhu sen jälkeen. Minä istu vähän aikaa siellä ja menee kotiin.”

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kappaleessa pyrimme vastaamaan opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiin. Peilaamme haastatteluissa ilmenneitä asioita aiempiin tutkimuksiin, Ässäkotien toimintaperiaatteisiin sekä Inhimillisen toiminnan malliin. Osallistumista mahdollistavissa tekijöissä olemme ottaneet huomioon Ässäkodin ympäristön sekä Ässäkodeista saadun ja haastatteluiden kautta kerätyn aineiston. Toisessa kappaleessa olemme keskittyneet ainoastaan haastateltavilta saatuun tietoon, kuinka he ovat kokeneet Ässäkodin edesauttavan tai estävän osallistumistaan taloyhteisön toimintaan. Lopuksi esittelemme haastateltavien toiveita toimintaan liittyen sekä mahdollisia kehittämissuhteita Ässäkodille.

6.1 Osallistumista mahdollistavat tekijät

Maahanmuuttaja-asukkaan osallistumista Ässäkodeissa mahdollistavat asukkaiden huolellinen valinta ja talon emännän toiminta. Asukkaiden huolellinen valinta mahdollistaa heikoimmassa asemassa oleville asunnon saannin sekä kestävän ja toimivan asumisyhteisön muodostumisen. Talon emäntä tai isäntä tuntee Ässäkodin asukkaat, on viikoit-

tain tavattavissa sekä huolehtii asukkaiden turvallisuudesta, avustaa ongelmatilanteissa ja järjestää yhteistyössä talon asukkaiden kanssa taloyhteisön yhteisiä tilaisuuksia. (S-Asunnot Oy n.d.) Yhteiset tilaisuudet luovat yhteisöllisyyden tunnetta ja niiden kautta asukkailla on mahdollisuus osallistua ja tutustua talon muihin asukkaisiin. Aholan ja Orjatsalon (2009) opinnäytetyössä nousi esille haastavissa tilanteissa avunsaannin ja tukea antavan ympäristön merkitys maahanmuuttajan sopeutumisessa. Ässäkodissa talon emännän ja muiden asukkaiden koettiin auttavan ongelmatilanteissa, joten sosiaalinen ympäristö oli tukea antava.

Ympäristö luo mahdollisuuksia ja tarjoaa resursseja toiminnalle, mutta se myös rajoittaa ja luo vaatimuksia toiminnalle (Kielhofner 2008:21). Ässäkoti tarjoaa yhteisiä tiloja asukkaiden käyttöön kuten kuntosalin, kierrätyshuoneen, saunan, pesutuvan ja asukastuvan. Erityisesti Ässäkodin asukastupa, jossa asukkailla on mahdollisuus esimerkiksi katsella televisiota, keittää kahvia, pelata ja keskustella, koettiin tärkeänä ja sosiaalisena tapaamispaikkana.

6.2 Osallistumista edesauttavia ja estäviä tekijöitä

Osallistumista edesauttavina tekijöinä pidettiin hyvää tiedonkulkua esimerkiksi internetin, postin tai erilaisten ilmoitusten kautta. Talon ilmapiiriä pidettiin tukea antavana, turvallisena, ystävällisenä ja hyvänä, joka helpottaa toimintaan osallistumista. Asukkaat myös kokivat, että heillä on mahdollisuus järjestää itse toimintaa sekä mahdollisuus vaikuttaa talon asioihin. Ässäkodin tiloja kuten asukastuvan, pesutuvan ja saunan voi varata omaan käyttöön, joka mahdollistaa oman ajankäytön suunnittelun. Talossa järjestetään myös yhteisiä toimintoja kuten asukkaiden tapaamisia, talkoita ja pihakirpputoreja.

Vaikka talon asukkaat ovat hyvin erilaisia ja erilaisista taustoista, koettiin oman kulttuurin säilyttäminen mahdollisena. Kulttuuriset tekijät eivät kuitenkaan nousseet haastattelussa vahvasti esille. Talon emäntää pidettiin ystävällisenä ja sopeutumista edesauttavana tekijänä. Talon emännällä on myös mahdollisuus esitellä talon tiloja ja toimintatapoja uuden asukkaan sinne muuttaessa, joka helpottaa sopeutumisprosessia. Talon emännän lisäksi myös muiden asukkaiden koettiin avustavan ongelmatilanteissa.

Haastattelussa nousi esille myös osallistumista estäviä tekijöitä. Tiedotuksen kuten ohjeiden, infon, sääntöjen ja toiminnoista tiedottamisen koettiin olevan ajoittain riittämä-

töntä kielellisten esteiden vuoksi. Esimerkiksi yksi haastateltavista koki ruotsin tai englannin kielen suomen kieltä ymmärrettävämmäksi. Taloyhteisön toiminnoista tiedottamisen toivottiin saapuvan tarpeeksi ajoissa, jotta omien aikataulujen yhteensovittaminen ja talon toimintoihin osallistuminen olisi nykyistä helpompaa.

Yksi suuri osallistumista estävä tekijä oli kielimuuri. Ässäkodin asukkaista valtaosa puhuu suomea, jonka vuoksi suomea huonosti puhuvat kokivat osallistumisensa vaikeaksi. Erään haastattelun pohjalta voidaan todeta, että asukastuvalla oleviin ihmisiin ei ole aina helppo saada kontaktia. Syynä voivat olla muun muassa kielelliset tekijät tai asumisaika, jolloin muihin asukkaisiin ei ole ehtinyt tutustua niin helposti. Tilojen käytön rajallisuus osoittautui yhdeksi osallistumista estäväksi tekijäksi. Haastateltavien mukaan vain osalla asukkaista on avain esimerkiksi asukastuvalle tai kuntosalille. Mikäli talon emäntä ei ole paikalla ja haluaa päästä näihin tiloihin, tulee kyseisille henkilöille soittaa. Tämä koettiin ajoittain hankalaksi, sillä asukas, jolla on avain, ei välttämättä ole aina tavoitettavissa.

Ympäristössä koettiin puutteelliseksi talon oma piha ja lapsille sopivien tilojen puute, kuten lasten oma leikkipuisto. Talon pihalla oleva leikkipuisto on varattuna päiväsaikaan päiväkodin lapsille ja vapautuu vasta illemmalla päiväkodin sulkeuduttua. Suurin osa haastateltavista koki perehdytyksen talon tiloihin, sääntöihin ja toimintaan riittäväenä, mutta kaikki haastateltavat eivät olleet tietoisia siitä, että talossa on esimerkiksi kuntosali, kierrätyshuone tai säännöllistä toimintaa.

6.3 Haastateltavien toiveet

Asukkaista kaikki eivät olleet vielä osallistuneet taloyhteisön toimintoihin esimerkiksi kiireen tai jaksamattomuuden vuoksi. Osalla oli kuitenkin suunnitelmissa osallistua aktiivisemmin talon toimintaan, pyrkiä vaikuttamaan talon asioihin tai järjestää yhteistä toimintaa. Haastateltavista osa oli osallistunut taloyhteisön tapahtumiin kuten talkoisiin, pihakirpputoriin, kuntosalin rakentamiseen tai taloyhteisön tapaamisiin, mutta kaikki eivät kokeneet osallistumista enää ajankohtaisena.

Haastateltavat kaipaavat omaa pihaa ja lapsiperheet parempia leikkimahdollisuuksia, kuten talon omaa leikkipuistoa. Myös koko perheen yhteistä toimintaa ehdotettiin. Yksi haastateltavista oli kiinnostunut järjestämään kulttuuri-tapahtuman, jossa eri maiden kansalaiset pääsisivät esittelemään omaa maataan ja kulttuuriaan. Näin talon asukkaat

oppisivat tuntemaan paremmin toisiaan, ja tietämys eri maista ja kulttuureista lisääntyisi. Urheilumahdollisuudet koettiin Ässäkodin ympäristössä melko hyväksi, mutta osa haastateltavista kaipaisi mahdollisuutta lento- ja koripallon pelaamiseen tai uimiseen. Myös toimintoja, joissa voi kommunikoida muulla kuin suomen kielellä kaivattiin. Monelle toiminnan kautta mahdollistuva sosiaalinen kanssakäyminen nousi itse toimintaa tärkeämmäksi. Esittelimme luvussa 2.2 Partasen (2010) opinnäytetyön, jossa myös todettiin, että maahanmuuttajille itse toimintaa tärkeämpänä oli toiminnan sosiaalinen ulottuvuus.

6.4 Kehittämisehdotuksia

Talon emännän rooli koettiin tärkeäksi osaksi Ässäkodin toimintaa. Haastatteluista ilmeni, että kaikille haastateltaville taloyhteisön tilat eivät olleet tiedossa. Toisaalta jotkut haastateltavista olivat saaneet kattavan perehdytyksen taloyhteisön käytäntöihin ja tiloihin. Uudelle asukkaalle taloyhteisön esittely on sopeutumisen kannalta tärkeää, joten perehdytyskäytännön yhtenäistäminen on tärkeää. Koska talossa on paljon maahanmuuttaja-asukkaita, ajatus kulttuuritapahtuman järjestämisestä sopisi hyvin taloyhteisöön. Tämä helpottaa eri kulttuuritaustaisten ja huonosti suomea puhuvien osallistumisen taloyhteisön toimintaan sekä edistäisi asukkaiden toisiinsa tutustumista. Haastatteluista nousi esille myös perhekeskeisyys. Ässäkodilla olisi tiloja järjestää esimerkiksi perheen yhteistä toimintaa, jolloin sekä talon vanhemmilla että lapsilla olisi mahdollisuus tutustua toisiinsa. Tätä kautta lapsiperheet saisivat myös tarvittaessa tukea toisiltaan.

Kielivaikeuksien vuoksi osallistuminen koettiin ajoittain vaikeaksi. Erityisesti maahanmuuttajia ajatellen on tärkeää varmistaa, että kaikki tieto on saatavilla myös muulla kuin suomen kielellä. Kielellisiä asioita tulisi pohtia myös taloyhteisön muissa toiminnoissa, jotta kaikilla asukkailla olisi samat mahdollisuudet osallistua. Kuntosalin käytössä olisi hyvä, että kaikilla siitä maksavilla olisi avain, jolloin sitä olisi mahdollisuus käyttää omien aikataulujen mukaisesti.

Haastatteluissa nousi esille, että asukkaat kaipaavat Ässäkodille omaa pihaa lapsille omaa leikkipuistoa. Myös lento- ja koripallokenttää kaivattiin. Vaikka näitä toiveita ei välttämättä pystytä toteuttamaan voi pienin hankinnoin sekä talkoovoimin saada paljon muutoksia aikaan. Esimerkiksi osa asukkaista on ollut mukana kuntosalin rakentamisessa ja asukkailla on ollut mahdollisuus viedä kuntosalille käyttämättä jääneitä laitteita.

7 POHDINTA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tarkastella Ässäkodin maahanmuuttajien asuinympäristöä ja osallistumista taloyhteisön toimintaan. Haastattelujen avulla pyrimme selvittämään, miten Ässäkoti on onnistunut näissä teemoissa, mitkä ovat osallistumista edesauttavat ja estävät syyt ja kaipaavatko maahanmuuttaja-asukkaat taloyhteisön toimintaa. Tässä luvussa pohdimme opinnäytetyöprosessia, opinnäytetyön luotettavuutta, kulttuurierojen vaikutusta työhömmme ja miten koimme onnistuvamme yhteistyökumppanimme kanssa.

Opinnäytetyömme idea lähti liikkeelle omista mielenkiinnostamme ja aiheen ajankohitaisuudesta. Keväällä ideavaiheessa lehdissä ja uutisissa puhuttiin paljon maahanmuuttajista ja heidän asumisestaan. Lähdimme etsimään yhteistyökumppania, jonka asiakas-kuntaan kuuluvat maahanmuuttajat. Vieraillessamme ensimmäisessä kertaa yhteistyökumppaneidemme luona tapasimme Suomen Setlementtiliiton toimialajohtajan Anu Haapasen sekä S-Asunnot Oy:n asukasvalintapäällikkö Niina Lyijysen. Heidän kanssaan keskustelimme opinnäytetyömme ideasta ja ajatuksesta tutkia sitä, mikä tekee maahanmuuttaja-asukkaan asunnosta kodin. Keskustelun myötä tärkeämmäksi aiheeksi nousi se, miten Ässäkodit mahdollistavat maahanmuuttajien osallistumisen, miten he kokevat yhteisöllisyyden asuinyhteisössä ja miten S-Asunnot Oy on onnistunut toimintaperiaatteissaan. Näiden ideoiden pohjalta lähdimme muokkaamaan aihetta niin, että saimme siihen mukaan toimintaterapian näkökulman ja teorian. Myöhemmin opinnäytetyömme ohjaukseen liittyi mukaan S-Asunnot Oy:n kehittämispäällikkö Anna Vuorio, Niina Lyijysen siirtyessä muihin tehtäviin. Tapasimme yhteistyökumppanimme yhteensä neljä kertaa opinnäytetyöprosessin aikana. Lisäksi meillä oli mahdollisuus pyytää apua sähköpostin kautta. Yhteistyökumppanimme avusti työn etenemisessä antaen materiaalia ja palautetta työstämme. Yhteistyö sujui mielestämme hyvin koko prosessin ajan ja saimme odotettua enemmän ohjausta sekä tukea opinnäytetyömme tekemisessä.

Viitekehysten rajaaminen osoittautui hankalaksi. Mielestämme valitut osa-alueet riittivät kuitenkin tarvittavan tiedon saantiin. Inhimillisen toiminnan mallin avulla pystyimme keskittymään niihin aiheisiin, joita yhteistyökumppanimme piti tärkeänä. Haastattelut rakensimme viitekehyksestä valittujen osa-alueiden mukaan, jolla pyrimme helpottamaan aineiston analysointia ja varmistamaan, että saamme vastaukset haluamiimme asioihin. Haastattelut sujuivat pääosin hyvin, vaikka haastateltavien äidinkieli ei ollut

suomi. Myöskään englannin kielellä tehdyssä haastattelussa ei ilmennyt ongelmia. Ai-noastaan yhden haastateltavan kohdalla huono suomenkielen taito toi haasteita haastat-telijalle ja kysymyksiä jouduttiin yksinkertaistamaan sekä selittämään tarkemmin. Haas-tattelurunkoa tehdessä pyrimme muokkaamaan kysymyksistä mahdollisimman yksin-kertaisia ja arkikielisiä. Olisimme voineet miettiä tarkemmin etukäteen miten kysymyk-siä voi selittää ja tarkentaa, mikäli haastateltava ei ymmärrä kysymyksiä. Kävimme haastattelurungon läpi yhdessä ohjaavien opettajien ja yhteistyökumppanin kanssa. Oli-simme voineet pyytää mielipidettä myös joltakulta ulkopuoliselta osapuolelta, joka ei tiedä aiheestamme tai toimintaterapiasta mitään. Tätä kautta olisimme voineet saada erilaisen näkökulman siihen, ovatko kysymykset selkeitä, ja saammeko niillä vastauk-sen opinnäytetyömme aiheeseen.

Ruusuvuoren ja Tiittulan (2009: 85) mukaan on pitkälti tutkimuskohtainen asia, missä määrin haastattelijan on hyvä perehtyä haastateltavien kulttuurien erityispiirteisiin, ja minkälaisien asioiden kautta haastateltavien omaa kulttuuria lähdetään määrittelemään. Välttyimme melko hyvin ongelmatilanteilta, vaikkemme tutustuneet etukäteen juuri lainkaan haastateltavien kulttuuritaustoihin. Yksi haastateltavistamme oli kotoisin So-maliasta, jolloin toinen ohjaava opettajamme nosti esille sen, ettei Somalikulttuurissa ole välttämättä sopivaa, että miespuolinen henkilö on tekemisissä somalinaisen kanssa ilman somalialaisen miehen läsnäoloa. Ehdimme huomioida haastateltavien erityispiir-teitä keskustellessamme heidän kanssaan henkilökohtaisesti puhelimesta ennen haastat-telujen toteuttamista. Näin ollen meillä oli mahdollisuus kysyä missä ja milloin he toi-vovat haastattelun pidettävän, ja tuleeko meidän ottaa huomioon jotakin erityispiirteitä kuten haastattelijan sukupuoli.

Haastattelut oli tarkoitus toteuttaa sovitusti joko haastateltavan kotona tai asukastuvalla. Haastattelu ajankohtien muuttuessa myös haastattelupaikat vaihtuivat. Jouduimme to-teuttamaan osan haastatteluista Ässäkodin sisäpihalla tai sovitusta poiketen haastatelta-van kotona. Näistä tekijöistä johtuen haastattelut eivät sujuneet aivan suunnitelmien mukaisesti, sillä ulkona oli kylmä ja taustääänet lisääntyivät. Haastattelutilanteissa oli mukana aina kaksi opinnäytetyöryhmämme jäsentä, sillä kolmen haastattelijan läsnäolo olisi saattanut tuntua haastateltavasta epämiellyttävältä.

Hirsjärven ja Hurmeen (2008) mukaan hyvä haastattelijatuntee aihepiirin ja osaa siksi keskustella aiheesta. Hän tietää mitä kysymyksiä kannattaa ja pitää kysyä, on tilannetta

ohjaava ja selkeä puheissaan. Haastattelijan pitää kyetä tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa, olla ennakkoluuloton ja luottamusta herättävä. Jotta haastattelijä voisi valita oikean kommunikaatio tyylin kuten sanaston tai etenemisnopeuden tulee hänen pystyä havainnoimaan haastateltavan kielellisiä ja ei-kielellisiä vihjeitä. (Hirsjärvi – Hurme 2008: 68–69.) Haastattelutilanteet sujuivat mielestämme hyvin, vaikka emme ole kovin kokeneita haastattelijoita. Olimme perehtyneet aihepiiriin ja kysymyksiin etukäteen, joka helpotti haastattelujen etenemisessä ja tarkentavien kysymysten tekemisessä. Litterointia tehdessä huomasimme, että puheemme ei ollut aina kovin selkeää. Haastattelu kysymykset saattoivat jäädä kesken tai niihin saattoi tulla täytesanoja. Mielestämme kykenimme melko hyvin tulkitsemaan haastateltavien kielellisiä ja ei-kielellisiä vihjeitä, joiden mukaan muokkasimme puhetyyliämme ja kysymysten asettelua..

Vilkan (2009) mukaan tutkimuksen luotettavuutta voivat heikentää monet asiat. Vastaja voi esimerkiksi muistaa vastatessaan jonkin asian väärin tai ymmärtää asian eri tavalla kuin haastattelijä. Myös haastattelijä voi merkata vastaajan vastauksen väärin tai tehdä virheitä tallentaessaan. (Vilka 2009: 161-162.) Haastateltavalla voi olla myös taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia, jolloin hän antaa sellaisista aiheista tietoa, jota tutkija ei ole edes kysynyt (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2004: 195). Haastattelutilanteissa haastateltavat ymmärsivät ajoittain kysymykset eri tavalla kuin olimme tarkoittaneet, tai kielellisistä vaikeuksista johtuen eivät ymmärtäneet kysymystä lainkaan. Tällöin jouduimme selittämään tai tarkentamaan kysymyksiämme hyvinkin paljon, jolloin kysymyksistä saattoi tulla johdattelevampia. Tämä puolestaan saattoi vaikuttaa vastausten laatuun heikentävästi. Haastateltava saattoi myös vastata kysymykseen asiaa sen enempää miettimättä tai päästäkseen haastattelussa eteenpäin. Haastattelutilanteisiin varattu aika riitti hyvin ja haastattelut pysyivät melko hyvin aihealueen sisällä. Tähän vaikuttivat selkeästi rajattu aihealue ja niihin tarkasti liittyvät kysymykset, jolloin haastateltavilla ei ollut juurikaan mahdollisuutta poiketa aihealueen ulkopuolelle.

Tulosten analysointia vaikeutti haastateltavien katkonnainen kerronta. Lauseet saattoivat jäädä ajoittain kesken, jolloin kokonaisuuden hahmottaminen vaikeutui. Tutkimuksen kannalta oleellisten asioiden sanatarkka litterointi sekä teemojen pohjalta laaditut kysymykset helpottivat aineiston analysointia. Litterointia vaikeuttivat kuitenkin ajoittain erilaiset taustäänät sekä haastateltavien ja haastattelijoiden erilainen puhetyyli.

Ruusuvuoren ja Tiittulan (2009) mukaan kulttuurieroista johtuvat väärinkäsitykset voivat olla vaikuttamassa jo ennen haastattelun alkua, jossa haastateltava antaa suostumuksensa haastatteluun ymmärtämättä sitä, mihin on suostumassa. Haastateltava saattaa esimerkiksi odottaa joitakin palveluksia haastattelijalta tai kertoa sellaisia asioita, joita ei kertoisi, jos tietäisi mihin tarkoitukseen ja miten haastateltavan kertomuksia tutkimuksessa tullaan käyttämään. (Ruusuvuori – Tiittula 2009: 83.) Joidenkin haasteltavien kohdalla meille tuli tunne, etteivät he ymmärtäneet mitä olemme käytännössä tekemässä ja mihin tekemämme haastatteluja tullaan käyttämään. Tähän vaikuttivat sekä kulttuuri-että kielierot. Osa haastateltavista antoi suostumuksensa sen enempää sopimuspaperia lukematta tai kuuntelematta mihin heidän tietojaan tullaan käyttämään. Yhden haastateltavan kohdalla suomen ja englannin kieli olivat niin heikkoja, ettei hän näyttänyt ymmärtävän tilannetta selityksistä huolimatta. Haastateltavat eivät odottaneet minkäänlaisia vastapalveluksia haastattelujen jälkeen. He enemmänkin kiittivät meitä sekä yllättyivät siitä, kun palkitsimme heidät yhteistyökumppanimme tarjoamalla lahjakortilla.

Saimme mielestämme vastauksen asettamiimme tutkimuskysymyksiin. Kehittämissideoita nousi haastattelujen pohjalta muutamia, joista uskomme yhteistyökumppanimme hyötyvän. Tietyt osa-alueet kuten haastateltavien osallistuminen ja halukkuus osallistua jäivät odotettua vähäisemmäksi. Myöskään yhteisöllisyys ei korostunut haastateltavien puheissa erityisen paljon. Ässäkotinäyttö näytti tarjoavan hyvät puitteet yhteisöllisyyteen ja osallistumiseen, mutta haastateltavat eivät hyödyntäneet tarjottuja mahdollisuuksia niin paljon kuin olisivat voineet.

LÄHTEET

- Aaltola, Juhani - Valli, Raine toim. 2007: Ikkunoita tutkimusmetodeihin1. Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Juva: WS Bookwell Oy.
- Ahaa! Avaimia monikulttuuriseen kohtaamiseen 2010. Verkkodokumentti. Päivitetty 03.05.2010. < <http://www.ahaa-avaimia.fi/neliapila/7.0.html>>. Luettu 03.05.2010.
- Ahola, Sanna – Orjatsalo, Susanne 2009: Maahanmuuttaja toimintaterapeutin asiakkaana. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian koulutusohjelma. Toimintaterapeutti.
- Alaviitala, Lauri n.d: Maan sisäisten pakolaisten maailmanlaajuinen määrä korkeimmillaan 15 vuoteen. Suomen YK-liitto. Verkkodokumentti. <http://www.ykliitto.fi/tiedottaa/uutiset/maan_sisaisten_pakolaisten_maailmanlaajuinen_maara_korkeimmillaan_15_vuoteen>. Luettu 5.10.2010.
- Anis, Merja 2008: Sosiaalityö ja maahanmuuttajat. Lastensuojelun ammattilaisten ja asiakkaiden vuorovaikutus ja tulkinnat. Helsinki: Väestöliitto.
- Backlund, Anna 2008. S-Asunnot Oy. Tekijällä. Helsinki.
- Dhalmann, Hanna (o.s. Virtanen) 2009: Maantieteen laitos. Helsingin Yliopisto. Verkkodokumentti. Päivitetty 3.12.2009. <http://www.helsinki.fi/maantiede/Hanna_Virtanen/Hanna_Virtanen_fin.html> Luettu 25.4.2010.
- Forsander, Annika – Ekholm, Elina – Hautaniemi, Petri 2001: Monietnisyys, yhteiskunta ja työ. Helsinki: Palmenia-kustannus.
- Forsyth, Kirsty – Parkinson, Sue 2008: Model of Human Occupation Clearinghouse. Inhimillisen toiminnan mallin seulonta-arviointi. Helsinki: Psykologinen Kustannus Oy.
- Heikkinen, Maria – Kuorikoski, Susanna 2010: Turvapaikasta kodiksi. Ilman huoltajaa Suomeen tulleiden pakolaisnuorten kokemuksia arjesta ja sopeutumisesta Suomeen. Opinnäytetyö. Jyväskylä. Verkkodokumentti. < https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/10929/Heikkinen_Maria2.pdf?sequence=1>. Luettu 12.10.2010.
- Hirsijärvi, Sirkka - Hurme, Helena 2008: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsijärvi, Sirkka - Hurme, Helena 2004: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

- Hirsjärvi, Sirkka - Remes, Pirkko - Sajavaara, Paula 2009: Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, Sirkka - Remes, Pirkko - Sajavaara, Paula 2004: Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Huttunen, Laura 2002: Kotona, maanpaossa, matkalla. Kodin merkitykset maahanmuuttajien omaelämäntarinoissa. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- Hyypä, Markku T. 2002: Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Keuruu: PS-kustannus.
- Janhonen-Abruquah, Hille 2010: Gone with the Wind? Immigrant Women and Transnational Everyday Life in Finland. University of Helsinki. Verkkodokumentti. <<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/59450/gonewith.pdf?sequence=2>>. Luettu 20.10.2010.
- Joutsivuo, Timo (toim.) 2005: Mistä TOI on tullut? Suomalaisen toimintaterapian historia. Helsinki: Suomen toimintaterapeuttiliitto/Edita.
- Kielhofner, Gary 2008: Model Of Human Occupation: Theory and Application. 4. painos. Philadelphia: Lippincott, Williams & Wilkins.
- Kouros, Alexis 2010: Maahanmuuttajista puhutaan ikään kuin emme olisi läsnä. Helsingin sanomat 25.03.2010.
- Laitinen, Tiina – Pöntinen, Soila-Maria 2006: Luova ryhmätoiminta maahanmuuttajanaisten kotoutumisen tukena. Opinnäytetyö. Jyväskylä. Verkkodokumentti. <<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/17919/TMP.objres.357.pdf?sequence=2>>. Luettu 12.10.2010.
- Maahanmuuttovirasto n.d. Verkkodokumentti. <<http://www.migri.fi/netcomm/default.asp>>. Luettu 5.10.2010.
- Metsämuuronen, Jari (toim.) 2006: Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Ojasalo, Katri - Moilanen, Teemu - Ritalahti, Jarmo 2009: Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Paasivaara – Leena, Nikkilä – Juhani 2010: Yhteisöllisyydestä työhyvinvointia. Helsinki: Kirjapaja.
- Pajari, Katriina – Haikarainen, Riikka 2008: Kolmannes maahanmuuttajista asuu Helsingissä. Helsingin Sanomat. Verkkodokumentti. <<http://www.hs.fi/kaupunki/artikkeli/Kolmannes+maahanmuuttajista+asuu+Helsingiss%C3%A4/1135241719769>>. Luettu 19.10.2010.

- Partanen, Sirkku 2010: Vapaa-ajan toiminnan merkitys maahanmuuttajanaisten hyvinvoinnille – esimerkkinä monikulttuurinen käsityökerho. Opinnäytetyö. Lappeenranta. Verkkodokumentti. <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/17088/Partanen_Sirkku.pdf?sequence=1>. Luettu 12.10.2010.
- Peltonen, Hanna 2009: Kokemuksia kotoutumisesta. Maahanmuuttajaäidin ääni kotoutumisesta Espoossa. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosionomi.
- Rauhala, Elina 2008: Monikulttuurinen Asukastalo-Tellus. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosionomi.
- Ruusuvuori, Johanna – Tiittula, Liisa (toim.) 2009: Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Sainola-Rodriguez, Kirsti 2009: Transnationaalinen osaaminen. Uusi terveydenhuoltohenkilöstön osaamisvaatimus. Kuopio: Kuopion yliopisto.
- S-Asunnot Oy 2008: Verkkodokumentti. <<http://www.s-asunnot.fi/etusivu/>>. Luettu 5.10.2010.
- S-Asunnot Oy n.d: Julkaisematon esite. Helsinki.
- Selma 2010: Maahanmuuttotilastot vuodelta 2009 (MIGRI). Verkkodokumentti. Päivitetty 2.3.2010. <http://www.selma-net.fi/page.asp?notice=1&_item_id=1235>. Luettu 5.12.2010.
- Suomen Setlementtiliitto n.d: Setlementtiliike ja Setlementtiliitto. Verkkodokumentti. <http://www.setlementti.fi/setlementtiliitto_ry/setlementtiliike/>. Luettu 5.10.2010.
- Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry 2007: Toimintaterapeuttien ammattieettiset ohjeet. Verkkodokumentti. <<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/images/stories/ammattieettiset.pdf>>. Luettu 11.10.2010.
- Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry n.d: Eettiset säännöt. Verkkodokumentti. <<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/images/stories/eettiset-saannot.pdf>>. Luettu 11.10.2010.
- Tapaninen, Annika – Kauppinen, Tapani – Kivinen, Kirsti – Kotilainen, Helinä – Kurenniemi, Marja – Pajukoski, Marja 2002: Ympäristö ja hyvinvointi. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010: Mitä yhteisöllisyys on. Verkkodokumentti. <http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/periaatteet/yhteisollisyys>. Luettu 25.10.2010.

Toivonen, Janne 2010: Popcornit paukkuvat omissa porukoissa. Helsingin-Sanomat. 8.4.2010.

Tuomi, Jouni - Sarajärvi, Anneli 2009: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilka, Hanna 2007: Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilka, Hanna 2009: Tutki ja kehitä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Virtanen, Hanna 2008: Somali- ja venäläistaustaisten asumistoiveet ja -valinnat pääkaupunkiseudulla. Yhteiskuntapolitiikka 73:6. 640–651. Verkkodokumentti. <<http://www.stakes.fi/yp/2008/6/virtanenhanna.pdf>>. Luettu 20.10.2010.

Vuorio, Anna 2010: Ässäkotien asukasprofiili 9-2010. Tekijällä.

Vähäsarja, Irina 2010: Isälle ei ole vuokrataksiossa tilaa. Helsingin-Sanomat. 18.4.2010.

Vähäsarja, Irina 2010: Yhä useampi maahanmuuttaja omistaa asunnon. Helsingin sanomat. Verkkodokumentti. Päivitetty: 2.4.2010. <<http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Yh%C3%A4+useampi+maahanmuuttaja+omistaa+asunnon/1135255840261>>. Luettu: 20.10.2010.

Hei,

Olemme kolme toimintaterapiaopiskelijaa Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Olemme tekemässä opinnäytetyötämme yhteistyössä ____ Ässäkotien kanssa. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tarkastella maahanmuuttajien asuinympäristöä sekä osallistumista Ässäkodin toimintaan _____. Haluamme selvittää, millä tavoin Ässäkoti mahdollistaa asukkaan osallistumisen talon yhteiseen toimintaan.

Taloemäntänne ____ oli teihin yhteydessä alkukesästä, jolloin osoititte kiinnostusta osallistua opinnäytetyömme toteutukseen. Tarkoituksenamme on haastatella kuutta maahanmuuttajataustaista asukasta yllämainitun aiheen tiimoilta. Haastattelut tullaan toteuttamaan syyskuun aikana, ja haastattelukieleni on kieli- taidostasi riippuen joko suomi tai englanti. Haastattelut tullaan nauhoittamaan, mutta haastattelumateriaali tullaan hävittämään heti materiaalin käsittelyn jälkeen. Henkilötietojanne ei tulla julkaisemaan työn missään vaiheessa.

Mikäli olette vielä kiinnostuneet osallistumaan haastatteluun, ottakaa meihin ystävällisesti yhteyttä mahdollisimman pian sähköpostitse _____. Mikäli teillä on ongelmia lähettää sähköpostia, olkaa yhteydessä taloemäntäänne _____.

Ystävällisin terveisin:

Sanna Viljamaa, Anne Viuhkonen, Olli Antikainen
Metropolia Ammattikorkeakoulu – Toimintaterapia

Hello,

We are three Occupational Students from Metropolia University of Applied Sciences. We are doing our final report for our school collaborating with ____ Ässäkoti. Our main purpose is to research how ____ Ässäkoti and living environment support immigrant-residents to participate different ways in Ässäkoti. We are planning to interview six immigrants from ____ Ässäkoti about this topic.

Your house lady _____ told you about our final report on the beginning of summer, when you showed interests about taking part of interview. Interviews will be done during September. Language during the interviews will be Finnish or English depending on your language skills. We will record interviews but all the materials will be destroyed after processing. We will not publish your personal information like names or addresses.

If you are still interested to participate to the interview please take contact as soon as possible by e-mail _____. If you have problems to send e-mails please ask help from your house lady _____.

Best regards:

Sanna Viljamaa, Anne Viuhkonen, Olli Antikainen
Metropolia University of Applied Sciences – Occupational Therapy

HAASTATTELURUNKO

Nimi:

Ikä:

Kuinka kauan olet asunut ____ Ässäkodissa?

Missä asuit ennen tänne muuttoa?

TUTKIMUSKYSYMYS:

Millä tavoin S-asunnot Oy mahdollistaa maahanmuuttaja-asukkaan osallistumisen talon yhteiseen toimintaan, mitkä ovat osallistumista estävät tai edesauttavat syyt ja kaipaavatko maahanmuuttajat ylipäätään yhteisöllistä toimintaa?

TAHTO:

- 1) Tarjoaako taloyhteisö jotakin toimintaa, josta olet kiinnostunut?
 - 1.1) Jos ei, niin millaista toimintaa kaipaat?
- 2) Koetko pystyväsi vaikuttamaan talon toimintaan ja ympäristöön?
- 3) Onko jotain sellaista toimintaa jota haluaisit tehdä, mutta et pysty toteuttamaan täällä?
- 3) Mitä arvostat asuinympäristössäsi?

TOTTUMUS:

- 1) Onko aiemmissa asuinympäristöissä ollut jotakin sellaista, jota kaipaisit tänne?
- 2) Onko sinulla taloyhteisöön liittyviä velvollisuuksia?
- 3) Mikä on asemasi taloyhteisössä?
- 4) Käytätkö talon yhteisiä tiloja?
- 5) Miten arkesi on muuttunut tänne muuttamisen jälkeen?
- 6) Pystytkö toteuttamaan omaa kulttuuriasi täällä? Millä tavoin?
 - 6.1) Mikäli ei, miksi?
 - 6.2) mitä tarpeita sinulla on kulttuurisi puolesta?
 - 6.3) Voitko elää täällä oman kulttuurisi mukaisesti?

YMPÄRISTÖ:

- 1) Millaisina koet taloyhteisön muut asukkaat ja ilmapiirin?
- 2) Onko helppo saada kontaktia muihin asukkaisiin?
- 3) Jos tarvitset apua, kenen puoleen käännyt?

- 4) Onko taloyhteisössä ketään kenen puoleen voit kääntyä?
- 5) Onko nykyinen asuinympäristösi parempi vai huonompi kuin ennen? Miksi?
- 6) Millaisena koet asuinyhteisön tilat?
 - 6.1) Kaipaisitko niihin jotakin muutosta?
 - 6.2) Ovatko tilat viihtyisiä?
- 7) Miten asuinympäristö vaikuttaa elämääsi?
- 8) Mitä taloyhteisön tiloja käytät säännöllisesti? Miksi käytät ja mihin tarkoitukseen (mahdollistavat tekijät)?
 - 8.1 Jos et käytä, mitkä ovat estävät tekijät?

OSALLISTUMINEN:

- 1) Oletko osallistunut talon yhteisiin toimintoihin?
 - 1.1) Jos et niin miksi et?
 - 1.2) Järjestätkö itse tai haluaisitko järjestää jotakin toimintaa?

ESITIEDOT:

Nimi:

Ikä:

Mistä maasta olet muuttanut Suomeen? (kansalaisuus)

Minkä vuoksi muutit Suomeen?

Kuinka kauan olet asunut ____ Ässäkodissa?

Missä asuit ennen tänne muuttoa?

Millainen asunto oli? (vuokra, kerros yms.)

HAASTATTELUKYSYMYKSET:

1) Tarjoaako taloyhteisö toimintaa josta olet kiinnostunut?

1.1) Jos ei, niin millaista toimintaa kaipaat?

2) Oletko osallistunut talon yhteisiin toimintoihin?

2.1) Jos et, niin miksi et?

2.2) Järjestätkö itse tai haluaisitko järjestää jotakin toimintaa?

2.3) Miten osallistumistasi voitaisiin edesauttaa? Miten haluaisit, että toiminnoista informoidaan?

3) Onko jotain sellaista toimintaa jota haluaisit tehdä, mutta et pysty toteuttamaan täällä?

4) Onko aiemmissa asuinympäristöissäsi ollut jotakin sellaista, jota kaipaisit tänne?

5) Onko nykyinen asuinympäristösi parempi vai huonompi kuin ennen?

5.1) Miksi?

6) Saitko vaikuttaa asuntosi valintaan?

6.1) Viihdytkö täällä?

7) Koetko pystyväsi vaikuttamaan talon toimintaan ja ympäristöön?

8) Mitä taloyhteisön tiloja käytät säännöllisesti?

8.1 Miksi käytät ja mihin tarkoitukseen?

8.2 Jos et käytä, niin miksi et?

- 9) Millaisena koet asuinyhteisön tilat?
9.1) Kaipaisitko niihin jotakin muutosta?
9.2) Ovatko tilat viihtyisiä?
- 10) Mitä arvostat asuinympäristössäsi?
- 11) Onko sinulla omaa vastuualuetta taloyhteisössä?
11.1) Jos ei ole nyt, niin onko joskus ollut? Millainen?
- 12) Millaisina koet taloyhteisön muut asukkaat ja ilmapiirin?
- 13) Onko helppo saada kontaktia muihin asukkaisiin?
13.1) Millaisissa tilanteissa tapaat muita asukkaita?
13.2) Kenen kanssa vietät aikaasi?
- 14) Onko taloyhteisössä henkilöä kenen puoleen voit kääntyä, jos tarvitset apua/tukea?
- 15) Mitä sääntöjä taloyhteisössä on?
15.1) Onko säännöt ymmärrettävät?
15.2) Miten säännöt vaikuttavat elämääsi?
- 16) Voitko elää tässä taloyhteisössä oman kulttuurisi mukaisesti?
16.1) Mikäli et, miksi?
16.2) Mitä tarpeita sinulla on kulttuurisi puolesta?
- 17) Mikä on edesauttanut sopeutumistasi tänne?

PERSONAL INFORMATION:

Name:

Age:

From where and why you came to Finland:

How long you have lived in ____ Ässäkoti:

Where you lived before moving here and how was your apartment? (rent, floor etc.)

QUESTIONS:

- 1) Does the house community in ____ Ässäkoti offer any activities that you are interested in?
 - a. If it doesn't, what kind of activities you would like to participate in?

- 2) Have you participated in any common activities in ____ Ässäkoti?
 - a. If you haven't, why not?
 - b. Do you organize, or would you like to organize, any activities?
 - c. How could ____ Ässäkoti support your participation?
 - d. How you would like to receive information about activities?

- 3) Does ____ Ässäkoti offer any occupations you would like to do, but you can't carry out?

- 4) Have your earlier living environments had something that you would like to get here?

- 5) Is your current living environment better or worse than before?
 - a. Why?

- 6) Did you have opportunity to effect the selection of your apartment?
 - a. Do you enjoy living here?

- 7) Do you feel that you are able to influence the activities and environment in ____ Ässäkoti?

- 8) Does ____ Ässäkoti offer any common rooms or facilities that you use regularly?
 - a. What, why, and for what purpose?
 - b. If you don't, why?

- 9) What you think about the common rooms and facilities?
 - a. Would you like to change something?
 - b. Are common rooms and facilities cozy?

- 10) What kind of things you appreciate in your living environment?
- 11) Do you have any responsibilities in your house community?
a. If you don't have, have you had before?
b.) What kind of responsibilities?
- 12) How you feel other residents and atmosphere in ____ Ässäkoti?
- 13) Is it easy to get contact with other residents?
a. Where you meet other residents?
b. With who you spend your time?
- 14) Is there any person, in house community, who can help you if you need any support?
- 15) What kind of rules does ____ Ässäkoti have?
a. Is it easy to understand those rules?
b. Who those rules affect your life?
- 16) Is it possible to fulfill your own culture here in ____ Ässäkoti?
a. If not, why?
b. Do you have any special need because your own culture?
- 17) Is there something that has supported your adaptation to live here?

LUPAPAPERI

Minä _____ lupaan osallistua Metropolia Ammattikorkeakoulun toimintaterapeutti-opiskelijoiden tekemään haastatteluun. Annan myös luvan haastattelun nauhoittamiseen sekä haastattelumateriaalien käyttöön opinnäytetyötä varten. Osallistumisen ehtona kuitenkin on, että henkilötietoni tulevat pysymään salassa ja haastattelun aikana tehdyt nauhoitukset tullaan hävittämään.

Paikka ja aika

Allekirjoitus

INTERVIEW AGREEMENT

I, _____ promise to participate in interview made by occupational therapy students from Metropolia University of Applied Sciences. I also give permission to record interview and use all the interview-materials for final thesis made by students. I require that my personal detail will be kept secret and all the records during the interview will be destroyed.

Place and date

Signature